Europos LIETUVIS

NR. 50-51 (329-330) LONDONAS 1953 GRUODIS 24 VII METAI

LINKSMŲ KALĖDŲ ir LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
visiems mieliems Tautiečiams ir Tautietėms
nuoširdžiai linki

Bronius K. Balutis
Lietuvos Ministras

RAMYBE GEROS VALIOS ★ ZMONEMS! ★

MINTYS VIENUMOJE

Dešimtuosius metus Kristaus gimimo šventę ir Naujuosius 1954 Metus sutinkame vergijoje: mes, išsisukę nuo fizinio sunaikinimo, velkame ilgesio, skriaudos, pasaulio ego izmo vergiją; mūsų Motina Tėvynė—fizinį sunaikinimą, dvasinį, moralinį ir medžiaginį prievartavimą.

Tyliąją Kalėdų naktį daugelis mūsų, prisiminę savo artimuosius, kaimynus, pažįstamus, prisiminę gimtuosius takus, pievas, sodybas ir vieškelius, klaus savęs — kodėl šiandieniniame pasaulyje tiek daug netiesos, tiek daug skriaudų, ašarų ir kraujo? Kodėl piktybės demonui abejingai leidžia Dievas ir širdį turįs žmogus jų akivaizdoje naikinti ištisas tautas, griauti ramaus ūkininko sodybas, degintį kaimus, atskirti vaikus nuo motinų, ardyti šeimas, gentis ir tautas tremtį pasaulio istorijoje neturinčion pavyzdžio vergijon?

Atsakymas į šį klausimą yra tik vienas: — žmogus nusisuko nuo grožio, kilnumo, ramybės ir dievybės. Moralinių vertybių merdėjimas tiek privačiame pavienio žmogaus gyvenime, tiek tautų gyvenime privedė pasaulį prie katastrofos, kurios jis nebeišvengs, jei ir toliau liks nusisukęs nuo amžinųjų tiesų, jei ir toliau žmogaus protas, pastangos, siekimai ir tikslai, jo laikas, ramybė ir jo mintys tarnaus tuščiaviduriai žmogaus — automato prabangai, kaprizui, piniguį ir blizgučiams. Šie beverčiai tikslai veda šių dienų žmogų prie naivios pasaležiūros, prie savižudiško lenktyniavimo technikoje, aptemdydami kitas, augštesnes vertybes, be kurių neįmanomas nei kultūrinis, nei dvasinis žmonijos atgimimas, o be atgimimo nebeįmanoma pasiekti taikaus tarpusavio tautų sugyvenimo, nebeįmanoma išvengti pasaulinės katastrofos, pakibusios virš visos žemės.

Techniškieji žmogaus laimėjimai neatneša tikrosios žmonijai pažangos, jei žmonija, jų siekdama, nukrypsta klaidingu keliu, nepaisydama priemonių tikslui atsiekti. Šių dienų laisvojo pasaulio žmogus dėl gilaus, minkšto ir patogaus fotelio aukoja motiną ir brolį, baugindamasis, kad kabanti gresmė gali išversti jį, iš tų, taip jo pamėgtų, taip jam būtinų patogumų ar visagalinčio biznio. Biznio interesas dėl minkštesnio fotelio, šaldytuvo ar geresnės veislės šuns privedė prie to, kad viešai ir oficialiai augštuose turguose bizniaujama tautomis, valstybėmis, motinomis ir vaikais su budeliu, kuris išrovęs žmogui viską, kas šventa, įgimta, teisėta ir prasminga, pavertė laisvąjį žmogų valstybės nuosavybe, beveidžiu nužmogintos masės nariu.

Paskutiniųjų laikų patyrimai aiškiai byloja, kad žmogaus protas ir jo techniškieji išradingumai neišves žmonijos iš šių dienų chaoso, baisaus tragizmo ir blaškymosi. Protas, atsiribojęs nuo tikėjimo, nuo dvasinio pasaulio, nuo krikščioniškųjų dogmų, artimo meilės ir teisingumo, milžiniškais šuoliais žengia pirmyn prie savo paties sunaikinimo. Įvairios materialistinės teorijos, kuriomis šiandien grindžiama pasaulinė santvarka, apvylė. Dabarties žmonės, netekę praeities pasaulio, vadovaudamiesi techniško žmogaus - roboto protu, neradę naujosios išeities, blaškosi politinio, socialinio ir ūkinio gyvenimo keitimų formose ir planuose, trokšdamį paguodos žodžių, ieškodami rodyklių naujiems keliams, kuriais eidami rastų dvasios lygsvarą, sąžinės ramybę ir tą amžinąjį tikslą, nuo kurio, vien tik protu besivaduodami, laisva valia nusisukome, pamiršome.

Jokia santvarka, joks kūrinys, jokie žmogaus proto techniški laimėjimai nebus naudingi, nebus pastovūs ir pažangūs, jei jų pagrinde nebus sukrauti augštesni dvasiniai lobiai, tarnaują Dievui ir artimui.

Tol, kol siautėjančią neapykantą nepakeis nuoširdi, gyva artimui meilė; kol neteisingumą, priespaudą, silpnųjų diskriminaciją nepakeis tikras demokratiškumas, teisingumas, teisių lygybė ir pagarba kiekvienam; tol, kol baisi tautų vergija nebus pakeista tikra laisve, laisve tikėjime, mene, ūkio ir socialiniame gyvenime; tol, kol didžiųjų tautų vadovų širdyse egoizmą, savimeilę, materializmą ir savanaudiškumą nepakeis amžinasis Kristaus šūkis — „Mylėk savo artimą, kaip pats save" — žemėje nebus „Ramybės geros valios žmonėms!..."

Šiandien, švęsdami tūkstantis devynį šimtai penkiasdešimt trečiąją „Ramybė geros valios žmonėms" su kaktį matome, kad mums visiems trūksta tos „geros valios", kad tą gerąją valią mes rodome tik sau, nepaisydami savo artimojo skriaudos.

Pažvelgę į save pamatysime, kad ir mes, lietuviai, labai dažnai vieni su balanomis, kiti su moderniškomis šviesomis ieškome savo artimo sąžinėje, elgesyje ar veikloje dėmių vien tik tam, kad patenkinus savo egoistinius troškimus ar liguistą ambiciją. Ir mes nesivaržome nei su priemonėmis, nei su pasekmėmis, kad tik „laimėtojais" išėjus. Mes koneveikiame savo istoriją, savo nusipelniusius mirusius ir gyvuosius žmones, išniekiname tradicijas ir patys save. Su žiburiu ir balanomis užsispyrusiai ieškome viso, kas mus suskaldytų, susilpnintų, išardytų, tarsi šitokių elgesiu norėtume atkeršyti neteisingajam pasauliui už mūsų skriaudas ir ašaras. Besivaikydami „modernaus" pasaulio patogumų ir prabangos, mes, kaip ir mūsų smerkiamasis laisvo vakarų pasaulio žmogus, dėl minkštasuolio pliušo spalvos, ar dėl jo formos, užmirštame tuos tikslus ir tas pareigas, kuriems atlikti likimas paliko mus gyventi.

B. Daunoras

Bažnyčių varpai gaudžia, skelbdami žmonijai linksmą naujieną... gimė Kūdikėlis, žmonių Išganytojas! Šeimos renkasi prie žvakutėmis apsagstytos eglutės! Kalėdinių giesmių garsai aidį po platųjį pasaulį; ramybė, meilė ir taika... bet ne visur. Mūsų tėviškėje blogis viešpatauja, nešdamas mūsų tautai kasdien sunkesnę vergiją. Bet jam nepavyks užtvenkti mūsų minčių upės! Mintimis mes jungiamės su pasilikusiais namuose... Šėtonas bus nugalėtas, nes mūsų Karalius yra Betliejaus Kūdikėlis...

Nenustokime vilties, pasitikėjimo savimi. Tėvynės meilė tegu nuolat dega mūsų širdyse.

Kalėdų Švenčių metu nutolkime nuo kasdienybės, bent trumpam užmirškime mūsų tremties vargus, pasipuoškime šventiška nuotaika, atsigaivinkime ir papildykime mūsų jėgas ateities darbui ir kovai. Tegu šv. Kalėdos būna mūsų meilės ir pagarbos vienį kitiems demonstracija. Tegu dingsta tarpusavio vaidai ir nesutarimai. Mes esame vienos motinos Lietuvos vaikai; broliai ir seserys vieni kitiems.

Sveiki broliai ir sesės! Linksmų ir laimingų šv. Kalėdų visiems: DBLS nariams, skyrių ir apygardų valdyboms ir kitiems organizacijos pareigūnams: visų kitų lietuviškų organizacijų Anglijoj ir Škotijoj nariams ir jų valdyboms; Europos Lietuvių Bendruomenių nariams ir jų valdyboms Vokietijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje Italijoje, Belgijoje, Olandijoje, Danijoje, Švedijoje ir Austrijoje. Buvusiems DBLS nariams ir kitiems lietuviams Jungtinėse Valstybėse, Kanadoje, Australijoje ir N. Zelandijoje. Visiems „Europos Lietuvio" skaitytojams D. Britanijoje, Europos kontinente ir užjūryje. Linkime Jums ir Jūsų šeimoms asmeniškos laimės, žemiškų ir dvasinių gėrybių ir geriausios kloties ateinančiais metais.

DBLS CENTRO VALDYBA

MIN. ZADEIKIS KERSTENO KOMISIJOJE

Stojęs 1953. 11. 30 liudyti į Kersteno komitetą, min. P. Žadeikis pirmiausia lietuvių tautos vardu padėkojo JAV prezidentui Eisenhoweriui už jo laikymąsi Lietuvos atžvilgiu ir valst. sekretoriui J. F. Dulles už jo moralinę paramą. Jis taip pat pareiškė nuoširdžią padėką JAV kongresui už jo vienu balsu priimtą nutarimą sudaryti šį komitetą, o to komiteto pirmininkui Ch. J. Kerstenui —už jo iniciatyvą ir energingas pastangas.

Nupasakojęs Lietuvos praeitį ir pasiektuosius laimėjimus kultūros, žemės ūkio ir kt. srityse, min. P. Žadeikis priminė buv. JAV valst. sekret Sumner Welleso 1940 m. liepos 23 d. pasakytus žodžius, jog"... JAV gyventojai su susidomėjimu ir gilia simpatija stebėjo jų (Pabaltijo valstybių) nuostabią pažangą nepriklausomybės laikais". Nurodęs į gyvą Lietuvos dalyvavimą tarptautiniame santykiavime, pastebėjo, kad „joks kraštas nebuvo geriau apsaugotas iškilmingais susitarimais iš Sov. Sąjungos pusės, kaip Lietuva". Tai gali paliudyti min. Žadeikio pacituota ne tik 1920. VII. 12 sutartis su Sov. Rusija, bet ir visa eilė kitų tarptautinių sutarčių bei įsipareigojimų. Nepaisant Letuvos parodyto nuoširdaus noro siekti gerų santykių ypač su kaimyniniais kraštais, Sov. Sąjunga 1939 m. savo politiką pasuko visai kita kryptimi. Min. Žadeikio žodžiais, tai gali paliudyti kad ir Stalino kalba, pasakyta 18-me kp. suvažiavime, kur jis pažymėjo, kad jau pribrendęs laikas „peržiūrėti esamas tarptautines sutartis ir pasižadėjimus" (Sovetskoje Gosudarstvo i Pravo Nr. 2, 1939, p. 6). Tais pačiais metais pasirodė ir Rusijos gen. štabo išleistas žemėlapis, kuriame Lietuvos teritorija atžymėta kaip sudėtinė TSRS teritorijos dalis. Be savo karinio pobūdžio reikšmės, šis žemėlapis rodo, kad TSRS buvo iš ankso nutarusi užpulti Lietuvą.

Min. Žadeikio žodžiais, vartai pradėti Europoje agresiją buvo sudaryti Molotovo Ribbentropo sutartimi, pasirašyta 1939. VIII. 23. Nors Sovietams privertus įvesti sovietines bazes Lietuvoje, — tai reiškė neutralumo ir nepriklausomybės netekimą, bet ir tas nepatenkino Sov. Sąjungos su jos imperialistinio komunizmo idėjomis. Nušvietęs Lietuvos okupavimo aplinkybes, toliau min. Žadeikis nurodė: „Sov. Sąjungai buvo svarbu vykdytį Lietuvos įjungimą ne savo, bet pačios Lietuvos vad. išlaisvinimo nutarimais, inspirtuotais ir padiktuotais Sov. Sąjungos. Jai buvo taip pat svarbu apgaulingai pavaizduoti visą pavergimo vyksmą, o šioje srityje Sovietai yra patyrę meistrai. Komunistinė propaganda jė-

(nukelta į psl. 8)

LIETUVOS PASIUNTINYBE LONDONE PRANESA

B. K. BALUTIS, Lietuvos Ministeris, kurį ištiko sunkus širdies smūgis š. m. liepos mėnesį, yra ligos priverstas dar ligi šiol lovoje gulėti. Ministeris Balutis labai gailisi negalįs atskirai atsakinėti į kalėdinius sveikinimus.

MINISTRO B. K. BALUČIO 74 M. SUKAKTIS

Gruodžio 29 d. Ministro Balučio gimtadienis. Tą dieną sukaktuvininkas atšvenčia 74 metų sukaktį, pradėdamas 75-tuosius metus. Jis gailisi, kad dėl sveikaos stovio taip pat negalįs atsakinėt į šiuos sveikinimus.

Už visus jam siunčiamus linkėjimus p. Balutis yra nuoširdžiai dėkingas.

SVEIKINO DIPLOMATIJOS SEFA

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga atsiuntė Lietuvos Diplomatijos Šefui Min. Lozoraičiui tokį pasveikinimą:

Didžiai Gerbiamas Pone Ministeri, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Atstovų suvažiavimas, įvykęs 1953 metų lapkričio 26 dieną, Čikagoje, sveikina Tamstą ir Jūsų asmenyje visus Lietuvos diplomatus — atstovus, dirbančius Lietuvos laisvinimo darbą. Mes linkime Jums ištvermės, darnaus darbo, kad visų lietuvių sukauptomis jėgomis mūsų brangioji Tėvynė Lietuva su sostine Vilniumį būtų kuo greičiausiai išvaduota.

ELTOS ZINIOS

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos suvažiavimas, įvykęs 1953 m. lapkričio 26 d. Čikagoje, atsiuntė VLIKui nuoširdų sveikinimą, palinkėdamas ištvermės dirbant atsakingą mūsų tautos vadavimo darbą. Sveikinime suvažiavimo prezidiumas pažymi: „Mes didžiai gerbiame Jus ir, pasitikėdami Jūsų veikla, laukiame to laiko, kada visų lietuvių sutelktomis jėgomis išlaisvintoje Lietuvoje vėl iškelsime mūsų trispalvę Gedimino bokšte". Sąjungos pirmininkas yra adv. A. Juknevičius. VLIKo pirmininkas M. Krupavičius už sveikinimus nuoširdžiai padėkojo.

* * *

Vykdomosios Tarybos Lietuvybei Išlaikyti Tarnyba pasiuntė ALTai 110 liudininkų parodymus, kad juos perduotų Kersteno komitetui. Minimieji parodymai buvo surinkti Vak. Vokietijoje. Parodymų rinkimas dar nebaigtas.

* * *

Prie VT Lietuvybei Išlaikyti Tarnybos sudaryta švietimo komisija tokio sąstato: pirmininkas — Dr. A. Rukša, nariai — Vasario 16 d. gimnazijos direktorius A. Giedraitis ir A. Venclauskas. Komisijos tikslas— koordinuoti lietuvių įstaigų darbą, vienodinti lituanistikos mokymą lietuviškose mokyklose ir kt. Tų tikslų siekdama, komisija ruošia lituanistikos programas gimnazijoms ir kolidžams, pradžios, vargo ir savaitgalio mokykloms, rūpinsis tinkamų vadovėlių parengimu, įvertins pasirodžiusius vadovėlius etc.

* * *

Prieš prasidedant Bermudos konferencijai, Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Sąjunga telegramomis kreipėsi į JAV prezid. Eisenhowerį ir valstyb. sekretorių J. F. Dulles, taip pat D. Britanijos premjerą W. Churchillį ir Prancūzijos min. pirm. J. Lanielį, kad per pasitarimus neužmirštų pavergtų tautų Europos Rytuose, kurios taip pat priklauso prie Vakarų civilizacijos. Iš ten rusų raud. armija su slaptąja policija turi pasitraukti, o tarptautinėj priežiūroj — pravesti laisvį rinkimai. Pasirašė Unijos vadovybė su Mgsr. J. Kozi-Horvathu priešakyje, tarp jų ir vicepirm. Pr. Vainauskas.

LINKSMŲ KALĖDŲ ir LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ
visiems Tautos Fondo rėmėjams linki

Tautos Fondo Atstovybė
D. Britanijoje

K. BARENAS

LIETUVIU SPAUDOS PUSLAPIUOSE

PRAEITIES VERTINIMAS

Nuo pat pirmųjų okupacijų iki šiol įvairiomis apyrimtėmis progomis ir be jų esame girdėję priešingų nuomonių dėl to, ar bolševikams okupuojant Lietuvą reikėjo ginklu pasipriešinti ar ne. Pats klausimas žinoma, labai rimtas, todėl jį keldami pokalbininkai paprastai karščiuo jasi. Karštai jį pajudina kartais ir spauda. O štai neseniai pasirodė J. Gliaudos romanas „Ora pro nobis", kuriame jį piktai svarsto pats sau vie nas ten vaizduojamas lietuvis rašyto jas Šatrys, vienas teigiamų veikėjų, pasiryžęs kurti naują lietuvišką visuomenę. Ten jis karo pradžioje, atsidūręs vejojamo žmogaus padėtyje, šitaip galvoja:

„Ir dar pagalvoja Šatrys, kad lais vė ta išduota, šlykščiai, patylom, be simbolinio šūvio. Kad ne komunistinis pogrindis, bet Lietuvos ministrai ir generolai Lietuvos laisvę išdavė. Kad jie sutiko priešą įleisti Lietuvon, tas įgulas, tą Lietuvos pra žūties Trojos arklį. Kad ir okupuojant jie ramino žmones, draudė sim bolinį šūvį ir, užmiršę priesaikas Lietuvai, užsidėjo raudonarmiečio milinę. Šlykščiai degeneravusi viršūnė pražudė valstybę. Tas pat buvo latviuose ir estuose, tik kitaip buvo suomiuose. Šie nebijojo simboli nio šūvio, kurio aidas niekad nenutils jų ateities istorijoje".

„Visi mes buvome minkštakūniai", toliau prideda Šatrys. „Minkštakūniai degeneratai. Dėl laisvės pabūgome kraują lieti".

Šitas tegu ir romano veikėjo piktas požiūris į netolimos praeities sprendimuš bus paskatinęs „Dirvos" bendradarbį J. Šarkų (straipsnis „Vardan teisybės", 1953. XI. 19 Nr. 47 ir toliau 48) kitaip vertinti įvykius ir žmones.

Autorius iškėlia iš viso laimėjimo ir pralaimėjimo klausimą ir vadų vaidmenį šitokiais atvejais, svarsto laisvės gynimo principą apskritai ir mūsų atveju konkrečiai, daugiau su stodamas ties mūsiškių karininkų padėtimi, paliesdamas taip pat ir da bartinį partizaninį judėjimą, tvarkytą buvusios kariuomenės pavyzdžiu ir vadovautą karininkų. Negalėdami čia pakartoti visų keliamųjų minčių, kurios verstų daryti išvadą, kad šiandien tie visi vienas kitam metamieji kaltinimai yra beprasmiški, mes čia pasitenkinsime labai trumpa ištraukėle, kuri lyg ir tiesiogiai atsakytų į anas romane pareikštas piktas mintis (reikia pasakyti, kad anas romano herojus, žinoma, nebu vo tų kaltinamųjų ministrų ir generolų gerbėjas ir rėmėjas, ir minkšta kūniu degeneratu jis bus save pavadinęs kaip lietuvis, lietuvių tautos inteligentiškas narys, kuriam taip pat krenta dalis kaltės, jei kas nors dėl įvykių buvo kaltas). O J. Šarkus rašo:

„Padorios politinės varžytinės yra gyvenimiškas ir teigiamas reiškinys, bet tose varžytynėse klastingai naudoti kaipo priemonę visiems brangius laisvės gynimo principus yra nepadoru ir negarbinga. Nesiimu ginti buvusį režimą, nes ir pats nesu to režimo šalininkas, bet man rūpi teisingumas. Kaltinimas, kad de generatai ministrai ir generolai atidavė priešui Lietuvą be kovos, nėra nė nepriklausomybės iš bailumo, yra istorinio teisingumo klastojimas. Aš manau, kad ir patys tų kaltinimų autoriai netiki, jog mūsų ministrai ir generolai būtų buvę degenera tai, bet jie juos tokiais padaro todėl, kad tie žmonės priklausė arba bent rėmė nekenčiamą partiją. Ypač užkliūva generolai ir aplamai visi karininkai, nes jie buvo režimo rėmėjai, nors toli gražu ne visi karininkai buvo to režimo šalininkai".

DAR BALSAS Į CHORĄ

„Vienybėje" (1953. XI. 27 Nr. 47) J. Tysliava dėl to šitaip rašo:

„Kario" redaktorius ir „Vienybės" bendradarbis Simas Urbonas, rašydamas apie vieną Lietuvos kariuomenės šventę, skundžiasi:

„... net nebuvo minutės susikaupimu prisiminti ir pagerbti dėl Lietu vos laisvės žuvusieji mūsų kariai..."

Už tai gyvieji mus verčia kauptis ir garbinti juos.

Štai „Drauge" skaitau: „pasikalbėjimas su generalinio štabo pulk. K. Dabulevičium..."

Deja, tai ne pasikalbėjimas, bet pasigyrimas praeities garbės antpečiais. Veltui jūs tame „pasikalbėjime" ieškotumėte, ko dar nežinojote.

O tuo tarpu pikti liežuviai nesiliauja:

„Nė vienas generolas nenumirė už Lietuvos nepriklausomybę..."

Tiesa, kad gyvieji mėgsta girtis, kaip rašo J. Tysliava. O kai dėl generolo, tai gal būtų galima parinkti kokį vieną ir paaukoti, kaip Abraomas Izaoką? Kaip gi kitaip išspręsime? Paaukosime, ir tada bus baigti visi pikti liežuviai, nebebus apie ką šnekėti. Ar negerai būtų? Juk kitos išeities kaip ir nematyti.

PARLAMENTARIZMO PAMOKA

Ryšium su vienu nelabai senu „El tos" viešu pareiškimu, spausdintu ir mūsų laikraštyje, ta pati „Dirva" (Nr. 44, straipsnyje „Pakelkime uždangą!") gvildena parlamentarinės tvarkos klausimą. B. K. Naujokas dėl to rašo:

...„seimas ar ne seimas, Vlikas vis tiek yra kolektyvinis organas, ir be to dar politinis organas. Esant nuomonių skirtumui nutarimai jame pri imami balsų dauguma. Viskas tvarkoj.

Tik netvarkoj yra tai, kad Vlikas skelbia visuomenei nusistatymus, priimtus ar palaikomus Vliko absoliučios ar kartais reliatyvios daugumos (taigi faktiškai mažumos!), kaip vienintelius Vliko nusistatymus.

Joki parlamentai ir joki kiti politiniai kolektyvai taip nedaro (išskyrus nebent ALT Vykdomąjį Komitetą...). Paprastai ką parlamentai ar panašūs organai nutaria, yra viešai žinoma, ar tai yra nutarimas visų priimtas, ar buvo ir priešingų balsų. Ir žinoma, kas balsavo už nutarimą ir kas prieš. Neslepiama ir mažumo je likusiųjų nuomonė, pasakoma, ką ir kuo paremdami jie siūlė. Tada vi siems aišku, kas kur stovi.

Vlikas, kad ir nebūdamas seimas, vis dėlto būdamas politinis organas, irgi turėtų tokios praktikos laikytis.

Dabar yra kitaip. Dauguma, kartais tik reliatyvi dauguma, savo nuo monę, formaliai priimtą, skelbia kaip vienintelę nuomonę ir tuo būdu primeta ją taip pat ir tiems savo nariams bei toms jo atstovaujamoms grupėms, kurios su ta nuomone visiškai nesutiko ir prieš kurią balsavo".

DAR VIENAS ATSITIKIMAS LAIŠKŲ RAŠYTOJAMS Į LIETUVĄ

Venezuelos lietuvių mėnesinis katalikiškai tautinės minties leidinys „Tėvų Kelias" 1953 m. Nr. 9-10 pa duoda šitokią nukentėjusio lietuvio žinią, labai įsidėmėtiną laiškų į Lie tuvą rašytojams:

„Daug kartų liet. spauda įspėjo vengti susirašinėti su giminėmis, esančiais Lietuvoje. Dabar tkrai įsitikinau, kad mes, siųsdami jiems savo ilgesio laiškus, kartu siunčiame ir biletą į Sibirą ir panašiai".

Toliau tas buvęs laiškų rašytojas pažymi, kad atsidūręs Pietų Amerikoje ir vis norėjęs sužinoti apie namiškius. Susirado Pietų Amerikoje gyvenusį brolį, o tas brolis turėjo draugą, palaikiusį ryšius su savai siais Lietuvoje. Jei iki tol nepasisekė užmegsti ryšių, tai dabar jau, ligi tol neatsakiusi į laiškus, pradėjo parašytį šių brolių mama.

„Kadangi mama yra beraštė", rašo gyvenimo pamokytas lietuvis, „tai jai raštininkavo mano brolio draugo sesuo. Tą seserį ir jos visą šeimą pažįstu iš Lietuvos laikų: tė vas buvo prie parapijos bažnyčios špitolninku. Tokiu būdu vėliau gavau dar porą laiškų iš žmonos ir dukros.

Kiek vėliau brolis man parašė, kad pasiuntęs mamai 20 dol. čekį, nes būk tai tas jo draugas daug kar tų siuntęs ir jo sesuo vis gavusi pilnoj tvarkoj, žinoma, rubliais. Toji žinia man nepatiko. Prašiau brolį daugiau pinigų nebesiųsti. Jis, žinoma, paklausė. Po to susirašinėjimas šiuo keliu (!) nutrūko. Dabar gį sužinojau, kad tas gerasis mano brolio draugas prieš pusmetį grįžo Tarybų Lietuvon. Buvo sugautas šnipinėjant komunistų naudai. Rusų konsulas sutvarkė jam dokumentus ir išsiuntė jį. Dabar man aišku, kokią kilpą jis paruošė mano tėveliams ir šeimai.

Abu su broliu gailimės, bet jau pėr vėlai".

AUKLĖJAMOJI ĮŽYMYBIŲ PRASMĖ

Mums dažnai rodos, kad savo ryžto, kovų ir kančių ir kūrybinio gyvenimo ilgaamžėje istorijoje kaip ir neturėjome didelių žmonių. Na, dar Vytautas Didysis, dar tą šiaip taip pajėgėme pripažinti visi, nors ir apie jį prieš keliolika metų man vie nas jaunas istorikas yra sakęs, kad, girdi, biaurus buvęs žmogus, savo priešams pats kirviu pirštus kapoda vęs. Na, jei ir tą atmestume dar, tai jau tikrai nieko nebeliktų, nes Valančius ar Daukantas — seni jau lai kai, o, sakykim, Smetona buvo tautininkas, Stulginskis krikščionis demokratas, Grinius valstietis liaudininkas, Kudirka ar Maironis ar Vaižgantas vieniems mūsų, kitiems kaip ir ne mūsų žmonės. O kad taip visi būtų mūsų, kiek iš to gera turėtume priaugančiajai kartai, kurį mokytųsi iš tų didžiųjų!

Ryšium su prof. M. Biržiškos spaudos darbo 50 metų sukaktim „Naujienų" dienraščio mokyklos rei kalams skiriamajame priede (1953. XI. 14 Nr. 32) keliama kartu ir įžymybių auklėjamoji prasmė.

„Žodžiai paskatina, pavyzdžiai pa traukia", rašoma tame straipsnyje („Auklėjamoji įžymybių prasmė"). „Dideli veikalai, didingos asmenybės, dideli tautų laimėjimai yra pavyzdžiai, kuriais pavieni asmenys bei pavienės visuomenės ar tautos se ka, kuriais vadovaujasi savo darbuo se, kuriuos laiko kultūrėjimo žibintais. Reikšmingos įžymybės yra tyrinėjamos, narinėjamos, aiškinamos, kad būtų gerai ir teisingai suprastos, kad turėtų atitinkamos reikšmės, kad darytų pageidaujamos įtakos kiekvieno laikotarpio visuomenei, kad atitinkamai veiktų priaugančią ją kartą ir mokyklinį jaunimą".

Straipsnyje suminimos prof. M. Biržiškos darbų sritys ir toliau rašoma:

„Juk reta būtų dabar rasti nūdienį mūsų bet kurios kultūrinės srities veikėją, esantį be didesnio ar mažes nio laipsnio įtakos, gautos iš prof. M. Biržiškos. „Lietuvių tautos kelias" (tai vėl įžymybė) yra išsamus jo asmens, kaip autoriaus, atšvietimas: tas veikalas apima lietuvių tau tos gyvenimą taip plačiai ir taip giliai, kaip plačiai r giliai yra jį išjautęs ir išgyvenęs pats prof. Mykolas Biržiška".

Toliau straipsnio autorius nurodo, jog žmogaus ar darbo didingumas ne visada esti lengvai pagaunamas ar suprantamas: reikia nemaža dar bo ir pastangų pažinti, o tik paskui jau, pažintą ir suprastą, kitiems, jaunimui, perduoti.

Neiškenčiame čia dar nepaminėję vienos to straipsnio vietos, kur kalbama apie knygas.

...„pasirodo reikšminga knyga — „Lietuvių tautos kelias", „Lietuvių kalbos istorija", „Ora pro nobis", „Vilnius tarp audrų„ — rasti būdus tuos veikalus vaikams paminėti, o dar geriau — duoti vaikams juos pa sižiūrėti, juos apibūdinant, kokios svarbos, kokios reikšmės tie veikalai turi".

Žinoma, šis siūlymas visiškai tiktų ir suaugusiems, ne tik vaikams. Gal net daugiau suaugusiems, o ne vaikams, nes mūsų dideli taip toli nuo knygelės, kaip anas Žemaitės „Rudens vakaro" pabalda, lodąs šu nes ir daugiau nieko nenusitveriąs.

SEINIAUS 'RAUDONASIS TVANAS'

Iki šiol jau nemaža yra rašyta apie Lietuvos tragediją Antrojo Pasaulinio Karo metu. Tačiau, kai bandydavai sulipdyti pilną tautą iš tiktosios nelaimės istoriją, vis pasigesdavai pirmųjų tos istorijos puslapių. Tai yra, pasigesdavai aprašymų to laikotarpio, kai lietuvių tauta, besidžiaugdama savo neutralumu ir atgauta sostine, beveik nepastebėjo, kokia baisi gresmė ištiko jos lais vę ir nepriklausomybę.

O, pasirodo, tie pirmieji puslapiai jau buvo parašyti pačiame karo įkar štyje. Tačiau dienos šviesą jie išvydo ne lietuvių, o švedų kalba. Vėliau, į savo kalbas išsivertė ir jais gėrėjosi danai ir suomiai. Parašė juos ga bus mūsų rašytojas — Ignas Šeinius. Tai yra jo knyga „RAUDONASIS TVANAS", kuri šiais metais pasirodė ir lietuvių kalba.

Autoriaus įspūdžiai — pasakojimai prasideda nuo tometo, kai Sovietų Sąjunga, gavusi teisę laikyti savo įgulas Lietuvoje, perleido mums Vilnių ir baigiasi Liaudies Seimui nutarus įjungti kraštą į Sov. S-gą. Pats autorius su dideliais pavo jais pereina žaliąją sieną į laisvą pa saulį. Knyga pilna vaizdingiausių įvykių, tragiškų išgyvenimų ir dai lių gamtos aprašymų. Nusiviltų, kas jieškotų joje įvairių lentelių su statistikos daviniais ir faktais. „Raudonajame Tvane" yra ryškiai ir vaizdingai nupieštas bolševikinis antplūdis, kur ano meto gyvenimas, su jo faktais ir įvykiais yra perleisti per jautrią ir vaizdingą rašytojo stebėjimo prizmę. Knygos vertę dar di dina tai, kad autorius, bendraudamas su užsilikusiais Lietuvai palankiais užsieniečiais, labai gyvai perduoda ir jų nuomones bei nuotaikas. Toks pav., James Wooderson lietuvių reagavimą į bolševikų antplūdį šitaip atpasakoja: „Ir jie meldėsi taip karštai, taip intesingai, kad kar tais apsipylė ašaromis. Juk kas įvyko, stačiai sunku žmogaus protui su prasti. Azija, tvano kalnu ant visų mūsų griūva" (96 pusl.).

Nors pačioje knygoje ir nėra aiškiai atribota, bet ji vaizduoja įvykius dviejų miestų fone — Vilniuje ir Kaune. Ji prasideda autoriaus keliu ne į atgautą Vilnių. Pats būdamas vilnietis ir eidamas atsakingas pareigas Lietuvos Raud. Kryžuje, jis turi progos gerai pažinti Vilniaus gyven tojus ir jų nuotaikas. Tų anuometinių Vilniaus nuotaikų pavaizdavimas kol kas neturi sau lygaus. Vilniaus gyventojai (lenkai, aplenkėję ir lietuviai); gavę paragauti bolševikinio siaubo, lietuvius sutinka labai palankiai. Jie mielai dedasi į lietuviškos bendruomenės gyvenimą ir mokosi lietuviškai. Jaunimas greit susibičiuliauja ir, neskaitant nedaugelio ekstremistų, visi pradeda rasti bendrą kalbą. Nepagaili autorius jiems šiltenio žodžio ir užjaučia brolius vilniečius. „Kuo kalti jo (Vilniaus J. R.), taikingi ir linksmi, o drauge maldingi ir pasiaukojimo kupini gyventojai, kad juos dabar pragaro priemonėmis baugintų iš anapus Uralo į veilokus įsivėlę burliokai — barbarai" (pusl. 94).

Deja, visa tai tęsiasi neilgai. Lietuvos globoj nuostabiai greitai atsigavusį Vilnių ir visą kraštą ištinka nelauktas smūgis. Raudonieji tankai tarškėdami ir gesdami rieda Vilniaus gatvėmis, slenka tarsi tvanas į vakarus. Vėl dejuoja parblokštas Vilnius, gedule paskęsta visa Lietuva...

Dabar autorius Kaune. Su dideliu išgyvenimu pasakoja tarsi ekrane slenkančius vieną po kito Lietuvos pavergimo įvykius. Įvykius, kurie visiems lietuviams primena giliai įsmigusias siaubo, nevilties ir ašarų dienas,

1940 metų liepos mėnuo. Karšta. Gražiausias darbingiausias šienapiūtės metas. Bet ne šienapiūtė galvoj naujiems Lietuvos viešpačiams. Per šį vieną mėnesį turi būti sudras kytas Lietuvos ūkis, išrinktas Liaudies Seimas ir Lietuva įjungta į Sov. Sąjungą. Autoriaus žodžiais tariant, „Lietuva turi būti palaidota". Ir ji palaidojama.

Knygoje trumpai, bet vaizdžiai apibūdinti visi pirmosios bolševikinės vyriausybės nariai, įdomiai papasakotas Justo Paleckio sukvailiojimas ir gyvai perduoti paties autoriaus pasikalbėjimai su tais seimo atstovais, kurie buvo pasiruošę ginti ir tikėjosi išgelbėti Lietuvos nepriklausomybę. Tokių buvo dauguma, bet jie buvo bejėgiai. Pirmojo seimo posėdžio išvakarėse jiems kiekvienam atskirai buvo pasakyta: „Kas drįs balsuoti prieš sujungimą su Sovietų Sąjunga, tas atsakys ne tik savo šeimos galva, bet ir visos Lietuvos inteligentijos galva" (pusl. 204). Šie žmonės pasijuto apgauti ir nusivylę. Drąsesnieji bandė priešintis, įrodinėti, bet jiems buvo pakartota: „Pasipils kraujas, jei drįs priešintis" (pusl. 205).

Labai įdomus gamtos ar senojo Perkūno keršto vaizdas Lietuvos pa vėrgėjams. Tris savaites buvęs giedras be debesėlio dangus seimo rinkimo dieną prapliupo tokiu lietaus sriautu, kad vanduo iš dangaus žliaugte žliaugė. Tik retas pasiryžėlis galėjo nuvykti balsuoti. Pagaliau seimas išrinktas. Atstovai susirinko Valstybės Teatre nutarti įjungti Lietuvą į Sovietų Sąjungą. „Ir kaip tik tuo metu visi teatro rūmai susiūbuo ja nuo ausis veriančio perkūno trenksmo, o akimirksnį vėliau matyti, kaip ledų uždanga nusileidžia ties estradoj susėdusiu prezidiumu. Teatro parkete užviešpatauja visiška tyla. Keli tikri komunistai, net Mečys Gedvilas, persižegnoja" (pusl. 208).

Kartais rašytojas, atrodo, pats Lie tuvos tragedijos įveiktas. Jis nebemato šviesesnio pragiedrulio, nebetiki teisybe, lyg ir rezignuoja. „Požemio orkestras garsiai gaudžia, grū moja. Kas laukia Lietuvos? Gal dešimtys, gal šimtas metų naujos, neperregimos tamsos ir kruvinos vergijos. Gal dar aklesnės, gal dar nežmoniškesnės nei carų Rusijos" (pusl. 128).

Bet nevilties valanda praeina. Ir jis vėl ima tikėti pranašingais savo drau go J. Wooderson žodžiais, kad Lietuvos laisvės reikalas yra ne vien lie tuvių reikalas, kad tik visų žmonių ir tautų laisvė tegali garantuoti žmo nijai taiką ir civilizaciją.

Knygos gale autorius labai vykusia formą ir rinktais sakiniais kreipiasi į visą pasaulį, gindamas Lietuvos laisvės reikalą ir įrodydamas, kad ji tos laisvės yra, buvo ir bus verta.

„Raudonajame Tvane" Ignas Šeinius yra nurodęs turbūt pačią tobu liausią formą tos rūšies pasakojimams. Nuogų, kad ir labai sukrečiančių faktų žmonės perdaug nemėgsta. Toks skaitymas greit nusibosta. Tuo tarpu ši knyga savo literatūrinėmis priemonėmis tuos pačius faktus parodo įdomius, patrauk lius, skaityti ir prisiminti. O tai ir yra svarbiausias dalykas, siekiant pa saulį supažindinti su Lietuvos trage dija.

Ignas J. Šeinius „Raudonasis Tvanas". Leidėjas „Talka". Viršelis Prano Lapės. New York 1953 m.

J. RASKILA

Lietuviškos Spaudos Mylėtojus,

suprantančius spausdinto lietuvių žodžio tremtyje reikšmę,

Šv. KALĖDŲ ir NAUJŲJŲ METŲ

proga nuoširdžiai sveikina spaudos platintoja

Dainora Daunoraitė.

MIELUS SAVO RĖMĖJUS IR BIČIULIUS

ŠV. KALĖDŲ IR 1954 NAUJŲ METŲ

PROGA NUOŠIRDŽIAI SVEIKINA

Lietuvių Vasario 16 Gimnazija.

UZGIMIMAS

Didžiojoj žemės šventėj užgims Betliejuj Kristus
ir grįš ramybė žemėn siųsta paties dangaus.
Palaimins Kristus kelią į tėviškę sugrįžti
ir širdžiai duos kantrybės iškęst kančias žmogaus.

Didžiojoj žemės šventėj nudžiugs prislėgtos širdys,
nes gimęs kūtėj Dievas suteiks naujos vilties.
Kiekvieną taurią širdį Jis džiugesiu pagirdys,
skaisti Betliejaus žvaigždė tremties takus nušvies.

O tėviškės laukuose bus žemė taip nubalus
ir eglės šventą rytą pakels baltas skaras.
Praeis per rūtų žemę visų tautų Karalius
ir neš Laisvę už kraują ir ašarų marias.

L. Š.

MUSU KOVOS SU BOLSEVIKAIS

Po lietaus bolševikai prisidengdami krumokšniais bandė mus spausti iš kairės. Atsigabenę porą minosvydžių, pradėjo smarkų apšaudymą. Tačiau mes tuojau išaiškinom jų paslėptus ginklus ir taikliais šūviais nutildėme.

Mūšio metu bolševikų artilerija visą laiką šaudė į mūsų pozicijas, bet ji buvo netaikli ir nuostolių nepadarė. Mūsų artilerija buvo veiklesnė ir taiklesnė. Nutildžiusi bolše vikus sparnuose, mūsų artilerija pagaliau atėjo ir mums į pagalbą, sekmingai apšaudydama Anenhofo dva rą ir apie jį esančius bolševikų apkasus.

Pagaliau apie 4 val. po pietų bolševikų ugnis staiga nutilo. Priešas neišlaikė spaudimo ir bėgo iš apkasų. Nedelsdami žygiavome pirmyn.

Mūsų ir baltgudžių kuopos nuo Anenhofo dvaro perėjo žygio tvarkon ir geležinkelio pylimu traukėme tiesiog Eglaitę. Batalijono vadas majoras Butkus jojo priešaky.

Vos perėjus mišką, iš priešais ir dešinės pasipylė smarki šautuvų ir kulkosvydžių ugnis. Akies mirksniu sukritome į griovius.

Batalijono vadas įsakė mūsų kuo pai užimti poziciją kairėje geležinkelio pusėje, gi baltgudžiams — dešinėje. Užvirė labai karštos kautynės. Mes užėmėme poziciją ant plikos smėlėtos augštumos. Turėjome greitai apsikasti, nes bolševikai taik liai šaudė. Kareiviai, kurie neturėjo kastuvėlių, buvo juos pametę, su durtuvais ardė žemę ir rankomis py lė ją prie savo galvos.

Iš karto bolševikai apšaudė atskirais šūviais. Tačiau matydami, kad mes nemanome pasitraukti, pra dėjo į mus šaudyti sutelktine ugnimi. Jie, nureguliavę kulkosvydžių taikiklius, šaudė į apkasėlius taip kad mūsų pozicijose kilo dulkių debesys.

Kovėmės taip karštai, kad nejutome nei nuovargio, nei alkio, nei apgaubusios mus tamsios nakties. Pagaliau priešo šūviai pradėjo retėti, kol visai nutilo. Naudodamiesi nakties tamsa, mes pasitraukėme apie pora šimtų metrų į patogesnes pozicijas.

Naktis buvo šilta ir rami. Pailsėjome. Liepos m. 8 d. rytą, saulei tekant, mūsų žvalgai priartėjo prie bolševikų apkasų. Priešo nerado. Jis, pasinaudodamas nakties tamsa, pabėgo.

Su vasaros ryto saulės pirmaisiais spinduliais mes įžygiavome į Eglaitę.

PERSEKIOJAME SUMUŠTĄ PRIEŠĄ

Eglaitėje sustojome prie upelio poilsiui. Čia galėjome išsirengti, nu siprausti, atgaivinti pavargusias žygio kojas srauniai tekančiame upe lio vandenyje ir ant pievelės pagulėti. Atvažiavo ir virtuvė. Virėjas, savanoris Kaminskas 55 metų amžiaus, krėsdamas juokus, klausėnėjo mus apie vakarykštį mūšį, kuris, jo nuomone, buvo labai baisus, nes matęs daug sužeistų.

Po pietų vėl žygiavome pirmyn. Vietos buvo kalnuotos ir miškingos. Palikome Šedarno ežerą, kažin kokį dvarą, perėjome didelį eglių mišką. Už miško radome prie kelio įsitvirtinusią vieną lauko bateriją, kuri apšaudė tolumoj esamą mišką. Bolševikai čia dar bandė sulaikyti mūsų veržimąsi pirmyn.

Mes artėjome į Grunvaldo dvarą ir valandėlei sustojome. Netolimam miške kaleno kulkosvydžiai.

Gavome įsakymą pakeisti 2 p. pulko vieną batalijoną. Kautynės su bolševikais vyko miške. Per mišką vykome žąsele abiem pusėm geležinkelio. Pakeitę išvargusius ka rius, gavome įsakymą išmušti prie šą iš užimtų pozicijų. Pamažu slin komė pirmyn. Miškas labai pelkėtas irvietos sunkiai prieinamos. Kau tynės kas žingsnis karštėjo. Prisiartinome prie buvusių D. Karo vo kiečių artilerijos pozicijų. Gavę pa stiprinimus žmonėmis ir ginklais, iš čia stipriau spustelėję bolševikus, apie vidurnaktį užėmėm jų įsitvirtinimus.

Kautynės baigėsi mūsų pergale. Priešas pasitraukė vėl į rytų pusę.

(Pabaiga kitame numeryje.)

Redaguoja J. Varčius

DIENOS RUPESCIAIS

RAŠO

S. ZYMANTAS

Dar vienos Šv. Kalėdų šventės tremtyje. Kuo galėtume pasiguosti, baigdamas dar vienus metus priverstinoje emigracijoje? Su kokiomis mintimis žengsime dar kitus emigracinius metus?

Gruodžio mėnesy New Yorke pasibaigė aštuntoji Jungtinių Tautų pilnumos sesija. Šios sesijos posėdžiams pirmininkavo Indijos atstovė ponia Pandit. Sesijai, trukusiai tris mėnesius, baigiantis ponia Pandit negalėjo ar nenorėjo išvengti jos darbų realiai neapžvelgusi, ir savo kalbą baigusi tikrai kalėdine gaida: „Mes skiriamės tebesitęsiančiame konflikto šešėlyje, tačiau išsineškime su savimi amžiną geresniojo pasaulio viltį".

Pradėjome šiuos metus pernelyg optimistiškai JAV prezidento rinkimų metu paskelbtos išlaisvinimo politikos obalsio šviesoje. Vėliau turėjome pergyventi Stalinui mirus Vakarų Europoje atsiradusias nepagrįstas viltis dėl sovietų politikos pasikeitimų ir įvairių galimybių surasti išeitį taikingam sugyvenimui su jais, užgrobusiais pusę Europos. Tos viltys nepasitvirtino ir Vakarai šiandien padėtį jau vertina realiai, nors sovietai vis dar bando varyti jų tarpe įvairius kylius, paskutiniu laiku ypatingai stengdamiesi prisivilioti Prancūziją.

Metams baigiantis susilaukė ir prosvaiščių savo Lietuvos byloje: Kersteno komisijos Pabaltijo valstybių pagrobimui ištirti sudarytą ir sekmingai jos darbų pradžią, Amerikos lietuvių kongresą, JAV atsakingų valstybės vyrų užtikrinančius pareiškimus, kad Lietuva nėra pamiršta, kad jos pagrobimas nėra ir nebus pripažintas.

Bet buvo mūsuose ir tebėra šešėlių. Buvo ir lieka sunkumų, su kuriais žengsime į Naujuosius Metus.

Buvo dėta šiais metais nemaža pastangų rasti būdų suderinti visų mūsų pastangas ir visų mūsų veiklą užsieny vykdomajame Lietuvos laisvinimo darbe. Londone lankėsi VT pirmininkas K. Žalkauskas, ilgesnį laiką Londone išbuvo gen. S. Raštikis. Romon buvo nuvykę VLIKo pirmininkas M. Krupavičius ir VT pirmininkas K. Žalkauskas. Buvo posėdžių Paryžiuje. Tačiau nuo siekto susiderinimo ir susikordinavimo, kurio reikalaute reikalauja viso pasaulio lietuviai ir kurio pagrįstai turi teisės reikalauti ir laukti lietuvių tauta, esame gal toliau, negu anksčiau.

Nesulaukėme nei mums žadėtos lietuvių politinės konferencijos, nei nežinome kas manoma daryti ją sukviesti, ir ką nuveikė jai šaukta suda rytoji komisija, kieno kokie yra planai ir pasiūlymai visiems atsakomybę nešantiems lietuviams drauge susirinkti ir padėtį peržvelgti, vykdytinus uždavinius aptarti. Jų yra daug nė vieną jų ir mes patys Didžioje Britanijoje, o ir kitur Europoje galėtume iškelti. Tai liečia ir informaciją, ir propagandą svetimųjų tarpe, ir lietuvybės išlaikymą, už kurį kova tampa vis sunkesnė ir sunkesnė švietimo krašto mokyklai ir pačiam svetur gyvenimui vis labiau ir labiau veikiant mūsų jaunąjį atžalyną. Arba, kad ir mums visiems taip svarbus reikalas, kaip šio vienintelio Europoje lietuviško laikraščio—išlaikymas ir tobulinimas. Juk be savo spaudos žodžio mes Europoje liktume akli.

Vienas kitas sušunka čia, sušunka Amerikoje, „šilingais Lietuvos neišvaduosime". Kitas ir visai ranka numuoja, ir į jokią organizaciją nebenori dėtis, jokiai organizacijai nepasitiki. Niekas neneigia, kad mūsuose pasitaiko vienokių ar kitokių blogybių. Jų nereikia ir netgi, jas reikia kelti, kad geriau ir greičiau pašalinus. Bet ne nutolimu nuo mūsų organizuoto veikimo mes jį pagerinsime. Kritikuoti, pagaliau ir pasitraukti teturi teisę tas, kuris organizacijose aktingai dirbo, kuris stengėsi nėgeroves šalinti ir padėtį taisyti, bet ne tas, kuris nuo jų visą laiką nuošaliai stovėjo ir tebestovi.

Tad nė vieną šešėlį savyje rasime, bet dėlto rankų nuleisti nevalia nei vienam. Sunkumų šešėliuose žengsime į Naujuosius Metus, bet neškime į juos geresnio pasaulio, geresnio sugyvenimo ir sutarimo viltį.

* * *

Bermudos pasitarimai pasibaigė. Spauda ne kaip juos vertino, kai kas ir labai kritiškai. Bermudos konferencijos komunikatą išvadinęs itin pilku ir niekam neteikiančiu. Iš jo sužinojome, kad Vakarų sąjunginin kai lieka vieningi, kad jie yra pasiryžę stiprinti bendrą savo pajėgumą, kad jie visada tiki į Europos Apsigynimo Bendruomenę, kad jie mielai susitiks su suvietų atstovais bendrame pasitarime, jie nori, kad prie Korėjos taikos konferencijos būtų prieita galimai greičiau. Mums buvo svarbiausia, kad pasitarimo dalyviai Bermudos konferencijos komunikatą rado galima ir reikalinga pareikšti, jog Vakarai negali priimti Europos padalinimą kaip galutiną, kad jie turi viltį, jog reikiamu laiku bus rastos taikingos priemonės, kurios leis Rytų Europos kraštams vėl turėti savo laisvų tautų laisvoje Europoje vaidmenį. Nedaug bet visdėlto. Ypač kad toji komunikato vieta labai nepatikusi sovietams, kurie dėl jos gerokai nirso ir viešai išsiplūdo.

Bermudos pasitarimai turėjo realią užduotį: aptarti būsimuosius pasitarimus su sovietais Berlynė. Tuščių vilčių dėl jų, rodos, mažai kas beturi. Bet tikrai tuščiai galvoja pvz., belgai, kurie esą nori pasiūlyti planą duoti įvairių nepuolimo garantijų sovietams, ir kad sovietai pasitrauktų iš rytų Vokietijos, o anglai, amerikiečiai ir prancūzai iš Vakarų Vokietijos, kurioje turėtų liktį būsimosios Europos kariuomenės daliniai:

Tad tie patys prancūzai, tik dar su vokiečiais. O amerikiečiai liksią už Reino nejau kas rimtai mano, kad sovietai mesis ant tokios meškerės?

Vokietijos kancleris Adenaueris rimtai bijo atidėliojimų, kuriuos galį atnešti Berlyno pasitarimai, jis netiki į įvairius neutralios Vokietijos pasiūlymus, teisingai galvodamas, kad Vokietijos neutralumas ankščiau ar vėliau, amerikiečiams iš Europos pasitraukus, reikš sovietų insifiltravimą toliau už Elbės į Vakarų Vokietiją ir pagaliau į visą Europą.

Tuo atžvilgiu paskutinis „Economist" vedamasis yra labai reikšmingas. Jame dalykų į vatą nevyniojama ir visas klausimas aiškiai pastatomas. Europa turi rinktis. Maskva aiškiai nurodė savo politikos tikslus: „Europa europiečiams". Reiškia, Europoje nėra vietos amerikiečiams, bet tai nereiškia, kad joje nebūtų vietos rusams. Sovietų Sąjunga laiko save europine valstybe: Europos nuo Uralo iki Atlanto, kuri, išvalyta nuo amerikiečių, turi „harmoningai" susiorganizuoti, žinoma,pagal Maskvos planą. Vokietijai Maskva turės paruoštą naują ir geresnį Rapllo sutartį: rusiško draugiškumo ir ekonominio bendradarbiavimo, siūlo Vokietijos apjungimą, garantiją nuo kaimynų užpuolimo, net tautinę kariuomenę feldmaršalo Pauliaus vadovaujamą. Prancūzijai Maskva jau dabar primena savo, Lenkijos ir Čekoslovakijos savitarpės pagalbos sutartis, čia dar yra ir Saaras, o ypatingai Indokinija. Maskva, jei norėtų galėtų daug padėti tuos Prancūzijos skaudamus klausimus išspręsti „Economist" ir klausia, ar Maskvos siūlomoji „Europa europiečiams" nėra tikrovėje „Europa rusams"? Maskva nesiūlo Europai kokią tai trečiojo fronto padėtį tarp Rusijos ir Amerikos: ji siūlo jai posūkį, devyniosdešimties laipsnių, nuo sąjungos su JAV į sąjungą su Sovietų Sąjunga. Ką toji sąjunga reikš Europai, kiekvienas žino.

Neveltui Adenaueris yra susirūpinęs. Jis gerai žino, kad komunistai niekad neleis laisvų rinkimų visoje Vokietijoje, kad suvienyta Vokietija, dėl kurios bus tiek daug kalbų Berlyne, šioje naujoje Europos santvarkoje virs nauju sovietiniu satelitu, gal kitokia forma ,kaip Rumunija, bet kiekvienu atveju satelitu.

Tuo būdu pasak „Economist" Vakarų Europa stovi prieš pasirinkimą: sąjunga su JAV, ar sąjunga su Sovietų Sąjunga. Atrodytų, kad laikas politikai „sėdėti ir laukti" gali būti pasibaigęs. Paryžiuje vykę Atlanto pakto valstybių pasitarimai rodo kad nei viena laisvosios Europos valstybių nemano, jog atėjo laikas sulėtinti stiprinimosi pastangas. Laisva Europa turi jungtis bendroje Atlanto valstybių bendruominėje, bet ne Maskvos raudonojoje imperijoje.

Tačiau Berlyno pasitarimai vyks jau kitais, ateinančiais 1954 metais. Tuo tarpu šių metų Šv. Kalėdų rimtyje susikaupę, bent mintimis su artimaisiais brangiais asmenimis susijungę, stiprinkime savyje geresnio pasaulio viltį.

TURTINGAS TORONTO LIETUVIŲ KALĖDŲ SENELIS

KLB Šalpos Fondo Toronto Apylinkės Komitetas, per savo pirmininką V. Vaidotą, persiuntė Vokietijos Krašto Valdybai 300 dolerių Kalėdų dovanų Vokietijos lietuviams vaikučiams.

Didžiąją šios sumos dalį Toronto Komitetas prašo panaudoti Kalėdų eglaitės pradžios ir vargo mokyklų vaikučiams papuošti ir dovanėlėms tų mokyklų mokiniams. Kanados Toronto Kalėdų Senelis prašo pasveikinti vaikučius ir jiems pranešti, kad jis dovanas siunčia iš tolimo Toronto ir prašo vaikučius visada būti pavyzdingais lietuviukais ir gerai mokytis. Tada jis pažada vaikučių neužmiršti ir per ateinančių metų Kalėdas.

Ypatingai paskutiniu laiku, Vargo mokyklų šalpa nepaprastai padidėjo. KLB Šalpos Fondo Centro Komitetas yra persiuntęs Vargo Mokykloms 300 dolerių auką ir tikisi šią sumą pervesti Vokietijos Krašto Valdybai Vargo Mokyklų reikalams kas mėnesį.

ŽMONIJOS MOTINA

VINCENTA LOZORAITIENĖ

MARIJOS METU ATIDARYMAS

Gruodžio 8 dieną Popiežius Pijus XII oficialiai atidarė Marijos Metus. Jau iš vakaro Romoje visą valandą skambino bažnyčių varpai. Sekančios dienos rytą visose bažnyčiose, ypač S-ta Maria Maggiore buvo iškilmingos pamaldos. Po pietų Popiežius su savo svita automobiliu nuvažiavo į Piazza di Spagna. Per visą kelionę, lyg gyva tvora, stovėjo katalikų organizacijų nariai, ypač Marijos vaikai, kariuomenė ir minios žmonių, kurie entuziastingai sveikino Popiežių.

Piazza di Spagna, kur važiavo Popiežius, yra viena gražiausių ir žinomiausių aikščių Romoje, apdainuota viso pasaulio literatūroje. Vidury jos Bernini darbo, fontanas, vaizduojąs pusiau paskendusį laivą; prie jo savo laiku sustodavo padumoti Adomas Mickevičius, o rusų rašytojas Gogolis, mėgdavo vasaros metu jame pabraidyti, kad atsigaivinus nuo nepakenčiamo karščio. Priešais tą laivą platūs, grandioziniai laiptai veda ligi Šv. Trejybės bažnyčios. Prie laiptų stovi namas, kuriame mirė anglų poetas John Keats. Jame gyveno ir Gabriele d'Annunzio, o dabar ten turi savo butą žinomas italų dailininkas Giorgio De Chirico. Žemai, prie pat laiptų gėlininkai pardavinėja gėles, kurios savo gyvomis spalvomis priduoda nepaprastą koloritą aikštei.

Šiandien tos aikštės solenizantė yra augšta kolona su Motinos Švenčiausios, taip pat Bernini darbo, statula, kuri buvo čia prieš šimtą metų Popiežiaus Pijaus IX pastatyta, Marijos Nekalto Prasidėjimo dogmą pagerbti. Tos šventės dieną kasmet visa Roma, vaikai, jaunimas ir suaugę, suneša kalnus gėlių, prie kolonos pėdų. Šiemet, atidarydamas Marijos Metus, pats Popiežius nutarė prie tos statulos pasimėlsti ir savo puokštę gėlių padėti. Po Laterano susitarimo Popiežius tik kelis kartus buvo išvažiavęs iš Vatikano. O tokią ilgą kelionę, per visą miestą, kaip tą dieną, padarė pirmą kartą.

Ispanijos aikštėje Popiežių, kaip suvereną ,pasveikino kariuomenė, prezentuodama ginklus. Orkestras

(nukelta į psl. 6)

Sekmadienio RIMČIAI

LIUCIJA PRAŠO

Jau labiau įsidrąsinusi, Liucija paprašė kai kurių malonių: išgydyti invalidą, atversti vieną Fatimos šeimą ir paimti į dangų ligonį iš Atouguia. Madona atsakė, kad, jeigu ji nepagydys invalido, Jį vistiek pasirūpinsianti jo pragyvenimu, tačiau jis turįs kasdien kalbėti rožančių; antrasis ligonis greitai nemirs ir Ji geriau žinanti, kada ateisianti jį pasiimti; kitų žmonių prašymas bus išklausytas sekančiais metais, bet jie turį taipgi kalbėti rožančių.

Vienu metu Liucija garsiai pakartojo:

— Taip, Ji nori, kad žmonės kalbėtų rožančių. Žmonės turi kalbėti rožančių.

Liucija kiek vėliau nusižeminusi pasakojo:

— Norėdama sustiprinti mano sušlubavusį uolumą, Apsireiškusioji dar kartą pasakė: „Jūs patys aukokitės už nusidėjėlius ir dažnai kalbėkite, ypač darydami aukas: O Jėzau, aukoju tai už Tavo meilę, už nusidėjėlių atsivertimą ir kaip atsilyginmą už Nekalčiausios Marijos Širdies įžeidimus".

Kai Madona toliau kalbėjo, Liucija sušuko: „Ak!", o jos veide buvo gilaus skausmo išraiška. Po apsireiškimo žmonės klausė, kodėl ji taip pasikeitusi. Liucija atsakė:

— Tai yra paslaptis.

— Gera ar bloga?

— Mums trims gera. —

— O likusiems?

— Kai kuriems gera, kai kuriems bloga.

Po šitos paslapties pasakymo, Madona dar pasakė:

— Kai kalbate rožančių, po kiekvienos paslapties sakykite: „O mano Jėzau, atleisk mums mūsų kaltes, gelbėk mus nuo pragaro ugnies, vesk visas sielas į dangų, o ypač padėk tiems, kurie labiausiai Tavo gailestingumo reikalingi!"

ANTROJI PASLAPTIS

Ilgai buvo įdomaujamasi, kokia galėjo būti ta antroji paslaptis, kurią Apsireiškusioji uždraudė kitiems pasakyti.

Vėliau, Vyskupo įsakyta užrašyti visas apsireiškimų smulkmenas, Liucija iš paklusnumo ir dangui leidus paskelbė:

„Paslaptį sudaro trys skirtingos dalys" (kurios glaudžiai tarpusavyje pinasi). „Aš pasakysiu dvi pirmąsias dalis" — (jas sudaro pragaro vizija ir pamaldumas į Nekalčiausią Marijos Širdį; trečioji dalis tuo tarpu negali būti paskelbta).

„Švenč. Mergelė, kaip ir praėjusių mėnesių metu, praskleidė savo rankas, tardama tuos žodžius: „Jūs patys aukokitės už nusidėjėlius ir dažnai kalbėkite, ypač darydami aukas: O Jėzau, aukoju tai už Tavo meilę, už nusidėjėlių atsivertimą ir kaip atsilyginimą už Nekalčiausios Marijos Širdies įžeidimus".

„Šviesos spinduliai, atrodė, pervėrė žemę ir mes pamatėme tartum ugnies jūrą, kurioje skendėjo visai pajuodę ir degą demonai ir žmogaus pavidalo sielos, tarsi degančios anglys. Liepsnų keliamos į viršų, jos visomis kryptimis krito atgal, tartum kaitrios ugnies žiežirbos, nejausdamos svorio bei pastovios padėties, garsiai šaukdamos ir baisiai vaitodamos iš skausmo. (Galbūt, tai pamačiusi aš sušukau „Ak!", ką kartu buvusieji, sako, girdėjo). Demonai buvo bjaurūs savo baisiomis ir atstumančiomis formomis, primenančiomis baisius nežinomus žvėris, tartum pajuodusias nuo ugnies anglis.

„Vaizdas truko neilgą valandėlę, tačiau mes turime dėkoti mūsų dangiškajai Motinai, Kuri mus prie to prirengė, anksčiau pažadėjusi kartu su savimi paimti mus į dangų; prie šingai, man atrodo, mes būtume mirę iš baimės ir išgąsčio".

PAMALDOS

BRADFORD — gruodžio 25 d., 12,30 val.

NOTTINGHAM — gruodžio 26 d., 12,15 val.

HALIFAX — gruodžio 27 d., 11,30 val.

JONAS GAILIUS

KALEDU SENELE

Naujai prasivėrusi žaizda labiau skauda, nei truputį apgydyta. Tiesa, yra žaizdų, kurios niekuomet negyja, nes pasaulyje nėra vaistų, kurie galėtų joms padėti. Tačiau ir tokios žaizdos pradžia yra kur kas skausmingesnė, nors dantis sukandus tylima.

Tai buvo pirmieji mūsų tremties metai.

Sielą maudė tylus skausmas, o vilčių nedaug bebuvo: galingieji visu įkarščiu griovė namus, žudė karius ir paprastus žmones, ardė šventoves ir paskutines viltis.

Net Kūčių vakaras neatnešė taikos. Neatnešė jis nė ramybės, nes Lietuvoje daugybė šeimų žiūrėjo į aptuštėjusias vietas prie stalo, o tremtiniai svetimame krašte dar nemokėjo ramiai praeiti pro pasilikusių artimųjų veidus.

Baltos snaigės ramiai krito ant nedidelio Vokietijos miestelio gatvių ir namų. Snūduriavo pavojaus sirenos, tylėjo bažnyčių bokštai, tik neramiai plakė širdis.

Kūčios... Ak, tais metais, turbūt, iš viso nebuvo Kūčių, nes neturėjau nei paplotėlių, nei žmonių, su kuriais galėčiau atsiminimais pasidalinti.

Klaidžiojau miestelio kapinėmis, paskui pasukau į laukus, nors niekur negalėjau paklaidinti nei namų ilgesio, nei beviltiško skausmo. Mano galvoje pynėsi vaizdų vaizdai — palikti namai, apleistos sodybos, tėvai, broliai, seserys...

Grįžau vėlybą vakarą į svetimą, šaltą kambarėlį ir, nė apsiausto nenusiėmęs, kritau į kėdę. Norėjau už simerkti, nieko nejausti, nors atminimų sparnai dar stipresniais šuoliais nešė mane į tėvynę.

Staiga ant stalo pamačiau baltą lakštelį ir kelis žodžius: „Kalėdų rytą kviečiu prie mažytės eglutės,— Teta Matilda."

Mano minčių sparnai, tarsi apleistos burės, suglebo. Mintys nukrypo į aštuoniasdešimties metų senutę, kuri Didžiojo Karo metu paliko Prūsus ir atsibastė čia, Berlyno pašonėn. Buvo vieniša ir tyli, kaip vienatvė. Neturėjo nei giminių, nei artimųjų. Jos brolis buvo kiekvienas pakeleivis, o sesuo — kiekviena praeivė.

Niekuomet nebuvau jos mažame namelyje, nors ne kartą mačiau ją bažnyčioje ar senose kapinėse. Tada ji prieidavo prie manęs, paimdavo mano delną ir, jį spausdama kaulėta, šalta ranka, paprastai sakydavo:

O, neliūdėk, vaikeli! Aš jau tris dešimt metų nemačiau savo tėvynės.

Ji tada neverkdavo, tiktai didelės, krikštolinės ašaros riedėdavo jos su siraukšlėjusiu veidu.

O dabar prieš mane ant stalo gulėjo popieriaus lakštelis ir nelygios virpančios, kaip ir jos rankos, raidės.

Nuostabu, — šitas senutės laiškelis atnešė man tiek daug džiaugsmo ir šilimos, kad man jau kitaip atrodė svetimo miestelio mūriniai namai, krintančios snaigės ir mano didelis, apleistas kambarys.

Pabudo skaidri Kalėdų diena.

Dangų puošė baltų debesų duknos, o žemę dar tebegyvos sniegulės.

Karo nukankinti žmonės vaikštinėjo iškilmingai, kaip kareiviai parado metu. Juodi katiliukai kilo į viršų, žilos galvos lenkėsi praeidamos, o būrelis vaikų, pamatę mane, garsiai sušuko:

— Linksmų Kalėdų!

— Linksmų Kalėdų! — atsakiau, ir pats stebėjausi, kad mano balsas buvo tvirtas ir neprikimęs.

Apsnigtu šaligatviu slidinėjau gerai pažįstamomis gatvėmis prie mažučių mūro namų, kur jau trisdešimt metų gyveno senoji Matilda. Jį nebuvo mano teta, nors ir tikros tetos nepataikydavo taip nuoširdžiai manęs prakalbinti.

Dar tebekaukšinau snieguotus batus prie slenksčio, kai atsidarė trobelės durys, ir mane pasitiko senutė. Buvo apsirengusi juodais išeiginiais rūbais, kuriuos dėvint ją pirmąkart pamačiau, galvą apgaubusi gėlėta skarele, įsispyrusi į grakščius blizgančius batukus.

Spausdama mano ranką ir linkėdama laimės ir džiaugsmo, įsivedė į nedidelį kambarėlį, ir aš apstulbau. Jaučiausi, tartum būčiau atsidūręs pasakos karalystėje.

Tarp dviejų mažyčių langelių stovėjo balta namine staltiese uždengtas stalelis, ant kurio skoningomis puošmenomis grožėjosi žalia Kalėdų eglutė. Jos apačioje gulėjo nedidelis ryšulėlis, apvielotas gražiu kalėdiniu popieriumi, ant kurio tuo pačiu svirduliuojančiu braižu buvo užrašyta: „Mano Tėvynės atžalai".

— Teta Matilda! — sušukau nustebęs. — Tai ir jūs... lietuvė?

Pirma pamačiau senelės akyse kelias pažįstamas ašaras, paskui motinišką šypseną veide, o vėliau išgirdau jos prikimusį, truputį šveplenantį balsą:

— Taip, mano sūnau... Ir aš gimiau Lietuvoje... nors lietuviškai jau nebemoku... Tik poterius dar lietuviškai tebekalbu...

Atsikėlusi, padavė man ryšulėlį ir šypsojos pro žvilgančias ašaras. Jaučiau, jog nori, kad atidaryčiau ryšulėlį.

Kol raizgiau paauksuotą virvutę, senelė kalbėjo.

— Seniai norėjau prisipažinti, bet vis delsiau. Vėliau sugalvojau parengti dvi dovanas — šią staigmeną ir...

Ryšulėlyje sužvilgo geltonas Baltijos gintaras. Gintarinė širdis.

Pirmos Kalėdos tremtyje.

Jos įsirikiavo į laimingų švenčių tarpą, nes teta Matilda man jas įprasmino ir savo ašaromis apiplovė.

Gintarinę širdį pamečiau Elbėje, kai dar kartą bėgau nuo siaubo.

Tačiau visuomet savo širdyje nešioju kitą dovaną: senutės Matildos virpantį balsą: „Ir aš gimiau Lietuvoj... poterius dar lietuviškai tebekalbu..."

Kai švenčiu šias Kalėdas, klausiu pats savęs: kur šiandien Matilda? Ar tebegyva ji?

O taip norėčiau ir šito miestelio gatvėmis pasileisti šį rytą, kad man atidarytų duris geroji Kalėdų Senelė ir dar kartą tartų:

— O, neliūdėk, vaikeli!...

DIEVO POGRINDIS RUSIJOJE

Kito kunigo nuotykiai prasideda Solovkų saloje, kurią jis vadina „kalėjimu be jokios vilties". Ta sala yra Baltojoje jūroje, tarp Archangelsko ir šiauriausio Europinės Rusjos pusiasalio.

1946 m. balandžio pabaigoje „kunigas Maguire" atvyko čia kartu su mase belaisvių. Sala tebebuvo apdengta purvinu sniegu. Bjaurūs keliai buvo ne kas kita, kaip sušalęs purvas, o abipus stovėjo augšti, vielomis aptverti postai.

NEŽMONIŠKOS SĄLYGOS

Sargybiniai, kurie juos sutiko, patys buvo belaisviai, tačiau jie buvo žiaurūs ir nežmoniški. Tai buvo kriminalistai, kurie tarnavo Raudonojoj Armijoj. Tuos žiaurius budelius prižiūrėjo specialūs prižiūrėtojai. Šie buvo ne tik belaisvių gyvybės viešpačiai, bet ir politinių kalinių mokytojai, turėję „ideologiškai perauklėti" tuos kadaise buvusius augštus pareigūnus ir intelektualus.

Solovkose yra žinoma tiktai medžio pramonė. Ją veda Medžio pramonės skyrius, kuriam vergus parūpina MVD. Stovyklos pareigūnai ne gaišo su formalumais, bet greitai naujai atvykusius įliedino į kitų tarpą, kreipdami ypatingą dėmesį į „kultūrines ir auklėjamąsias" paskaitas.

Trečiąją naktį po tokios „auklėjamosios" paskaitos kun. Maguire nustebo, pamatęs liesą, pražilusį, vyrą, kuris atėjo į barako vidurį, palenkė galvą ir pradėjo melstis. Kai kurie belaisviai išėjo laukan. Du kaliniai-sargybiniai, stovėję prie durų, pasitraukė.

Žmonių balsai, kurie neperseniai paskaitos metu traukė Internacionalą, dabar jautriai giedojo protestantų giesmes. Kai jie pabaigė, jų vadovas vėl panarino galvą. Viešpaties maldos žodžiai jautriai skambėjo įvairių tautų palaužtų žmonių lūpose. Kai kurių balsai buvo tylūs, užkimę, tačiau vadovas meldėsi garsiai, aiškiai ir ramiai.

IŠĖLĘ SARGYBINIAI

Kol kaliniai meldėsi, niekas jų netrugdė. Pabaigus maldą, į baraką įlėkė paraudęs ir įniršęs pareigūnas, lydimas anksčiau dviejų pasitraukusių sargybinių.

— Schveitzer, — jis suriko, — tu negali man taip elgtis. Kas bus, jei apie tai sužinos Maskva? Schveizer, prašau tavęs, nustok. Saugokis, kad tavęs nenudėčiau. Neerzink manęs, kad pats nepražūtum!

Senasis žmogus pažvelgė į jį ramiu žvilgsniu.

— Jūs negalite manęs nužudyti. Tiktai Dievas gali mane pasiimti Jo nustatytu laiku ir būdu.

— Aš galiu uždaryti tave karceryje ir šį kartą 60 dienų! — gąsdino pareigūnas.

Schveizer buvo liuteronų pastorius. Jis valandėlę žiūrėjo į siuntantį žmogų. Pagaliau jis pasakė:

— Ten galiu melstis, kad būtų atleistos jūsų nuodėmės ir piktžodžiavimai, kaip ir mano. Ten, vienutėje, yra ramu, bet aš nebūsiu vienas, nes kartu bus Dievas.

— Paimkite jį! — sušuko pareigūnas. — Jeigu apie jį išgirstų Maskvo je, jie niekuomet man nedovanotų!

— Tačiau Dievas atleis! Jis atleis, — atsakė senasis žmogus, kai sargybiniai vedė jį pro duris.

SCHVEIZER'IO ASMUO

Kun. Maguire sužinojo, kad pastorius Schveitzer Solovkose buvo nuo 1941 metų. Būdamas jaunas, iš Vokietijos nukeliavo į Latviją. Kai bolševikai Latviją užėmė, jis buvo pirmųjų suimtųjų tarpe. Būdamas vokiečių kilmės, buvo apkaltintas šnipinėjimu.

Pareigūnai vengė senojo pastoriaus, kurio dvasios negalėjo palaužti nei karceris, nei badas, nei kankinimai. Būdamas virš 60 metų amžiaus, pastorius Schveitzer kartu su kitais dirbo prie miško kirtimo darbų. Savo darbą dirbo giedodamas. Kai sargybiniai jį mušdavo, jis žiūrėdavo į juos ir sakydavo tyliu balsu:

— Viešpatie, atleisk jums!

Paprastai 15 minučių pertraukos metu, kada visi kaliniai valgydavo vandeningą sriubą ir žiauktelę duonos, pastorius Schveitzer padarydavo iš šakų kryželį, ir vadovavo savo vargo brolių maldoms ir giesmėms. Pasitaikydavo, kad nė vienas prie jo neprisidėdavo. Tokiu metu senasis pastorius vienas melsdavosi.

Po kelių mėnesių kun. Maguire vėl sutiko pastorių Schveitzer. Jis tyliai grįžo į baraką vidurnaktį. Pastorių paleido naujasis komendantas Lublinskis uždrausdamas jam kada nors giedoti.

KALĖDŲ NAKTIES ATMINIMAI

Buvo nepaprastai šalta 1947 metų sausio mėnesio naktis.

Traškančiame nuo šalčio barake Schvetzer susirado seną savo vietą.

— Broliai, — jis prabilo silpnesniu nei bet kada balsu: — ar padėsite man giedoti Ave Maria? Aš negalėjau būti su jumis per Kalėdas.

Visuose tamsaus barako kampuose skambėjo šventosios giesmės aidai. Pastorius Schveitzer stovėjo visų viduryje, primindamas tuos laikus, kada visi buvo žmonės.

Tuo metu į baraką įlėkė Lublinskis.

Tačiau giesmė nenutrūko. Tada Lublinskis pagriebė senąjį žmogų ir pradėjo revolveriu isteriškai daužyti veidą, nosį, akis. Pastorius Schvetzer nė neaiktelėjo.

— Aš pamokysiu tave! Aš nutildysiu tave! Aš tau parodysiu! — rėkė Lublinskis.

Keturi belaisviai-sargybiniai ištempė jį laukan.

Kelias minutes likę kaliniai galėjo girdėti pastoriaus giemę. Paskui jo balsas buvo nutildytas.

TRAGIŠKA MIRTIS

Rytą visi kaliniai buvo surikiuoti apsnigtame kieme.

Jų priekyje buvo kažin kas naujo: kažin kokia ledinė figūra. Lublinskis atliko savo žvėrišką darbą šaltą arktikos naktį.

Užmigęs amžinu miegu pastorius Schveitzer gulėjo suledijęs, o jo sudėtos rankos visiems priminė paniekintą kryžiaus ženklą.

Tuo metu, kai kiti kaliniai susispaudę ilsėjosi paledijusiame barake, jų dvasinio vadovo gyvenimas nutrūko visai šalia jų.

Viešpats pasiėmė jį pas save savo numatytu laiku ir būdu.

Parengė J. PYKULIS

MEGEJU KONCERTAS LONDONE

Pereitą šeštadienį, gruodžio 12 d. Parapijos salėje, šv. Onos Moterų Draugija suruošė koncertą, kuriame dalyvavo keturi solistai: ponia B. Valterienė, specialiai koncertui atvyko iš Birminghamo, londoniešiai p. J. Liustikaitė, p. Povilavičius ir latvių kompozitorius pianistas p. Jerums.

Reikia pastebėti, kad ir neprofesionalui muzikui, eiliniam klausytojui, šis koncertas sudarė įspūdį, kad tai buvo vienas geriausių koncertų po anuomet girdėto mūsų Valstyb. Operos solistų koncerto. Ypatingai visų dėmesį atkreipė p. B. Valterienės didelė pažanga tiek balso valdyme, tiek graži, paprasta ir laisva laikysena scenoje. Nors, kaip pati p. Valterienė sakėsi, ji iš tikrųjų yra tik dainos meno mėgėja, nesiruošianti į profesionalus, tačiau jos sudainuoti „Vasilkėliai" ir „Naš laitėlė" įgalintų ją dainos mene atstovauti išprusintą profesionalą. Be to, būtina pastebėti, kad p. B. Valterienė nei namuose, nei atvykusi Londonan, neturėjo progos repetuoti. Nors, kaip ji tvirtina, koncerto rengėjai buvo pažadėję sudaryti sąlygas vienai repeticijai, tačiau, dėl jai nežinomų priežasčių, tai ir likę tik pažadu ir ji turėjusi eiti scenon visiškai nepasiruošusi. Nežiūrint šito, p. B. Valterienės dainos meno išpildymas klausytojams padarė didelio įspūdžio. Žinant p. Valterienės šitoje srityje sąlygas (keturių vaikų motina!), reikia stebėtis jos pasišventimu ir nepaprastais gabumais.

Neabejotiną pažangą yra padariusi p. J. Liustikaitė ir p. Povilavičius. Tiek viena, tiek ir kitas jau žengia į profesionalų pakopas, todėl bus geriau, jei apie jų pasirodymą artimiausioj ateityje pasisakys taip pat profesionalas.

Aitvaras

JUOKELIO JUOKAI

TIK PRADEDANTI BARBORININKĖ

Keturiolikametė gražuolė pirmą kartą lankosi kosmetikos salone. Čia jį mato kosmetiką su įvairiais skambiais pavadinimais, kaip pavyzdžui „Svaigulio naktis", „Aistringas dvelkimas", „Beprotiškas apkabinimas" ir tt. Pagaliau ji prieina prie padavėjos ir nedrąsiai klausia:

— Atleiskite, bet ar neturit ko nors tik pradedančiai.

* * *

NESPĖJO PABĖGTI NUO BLOGIO

Sodininkas pagavo savo sode berniuką, vagiantį obuolius ir perdavė jį policijai. Kadangi tai buvo pirmas jo nuskaltimas, tai teismas jo nenubaudė. Prieš išleisdamas teisėjas jam pasakė pamoksliuką ir baigdamas pridūrė:

— Atsimink, kad visada turi kaip įmanydamas bėgti nuo blogio!

— Aš ir bandžiau, pone teisėjau, bet jis pagavo mane man dar nespėjus išlįsti pro skylę tvoroj — rimtai atsakė berniukas...

* * *

TAUPUMAS ŽODŽIUOSE

Vienį pasižymi perdėtu plepumu, o kiti neparastu žodžių taupumu. Toks taupus žodžiuose škotas vienos naftos firmos buvo pasiųstas į Afrikos gilumą.

Po kelių savaičių firmos vadovybė Londone gavo tokią telegramą: „Siųskit šešius vyrus vietoj vakar liūtų suėstų". Firmos vadovybė buvo labai susijaudinusi dėl šio įvykio ir žaibo telegrama prašė škotą pranešti visas šio nelaimingo atsitikimo smulkmenas. Greit atėjo atsakymas: „Jokio nelaimingo atsitikimo. Liūtai juos sąmoningai suėdė"...

* * *

RESTORANE BADU NEMIRSI

Baltrus buvo išalkęs. Jis užsuko į restoraną, atsisėdo prie staliuko ir laukė padavėjos. Laukė ilgai, bet ne sulaukė. Pagaliau, netekęs kantrybės, sušuko praeinančiai padavėjai:

— Panele, ar aš čia turėsiu laukti kol badu numirsiu?

— O ne, pone, — šyptelėjusi atsakė padavėja — Tamsta turėsi iš čia išeiti dar prieš šeštą valandą, nes šeštą mes restoraną uždarom...

* * *

KAS YRA KARALIUS?

Liūtas, išėjęs pasivaikščioti, sumanė paklausinėti gyvulius, ar jie žino kas yra jų karalius. Visų sutiktų gyvulių atsakymas buvo tas pats:

— Tu, o liūte, esi mūsų karalius!

Pagaliau liūtas sutiko dramblį ir klausė jo:

— Drambly, ar tu žinai kas yra tavo karalius?

Nieko nesakydamas dramblys paėmė liūtą savo ilgu šnipu, pakėlė augštyn ir po to trenkė į žemę. Liūtas, skausmų varstomas, palengva atsikėlė, dėbtelėjo į dramblį, ir piktai sumurmėjo:

— Ko gi čia siunti, jei nežinai kas tavo karalius!...

* * *

PIRMIEJI ŽINGSNIAI

Vienos šeimos nariai grįžo iš pirmosios savo medžioklės: nė vienas jų nėra turėjęs šautuvo savo rankose. Pirmasis grįžo tėvas su parišta ranka. Po jo paršlubavo vyresnysis sūnus ir, pagaliau, suraišiota galva, duktė, pasirėmusi savo jaunesniojo brolio peties. Senas tarnas juos pasitiko, teraudamasis kaip sekėsi medžioklė. Tėvas pareiškė, kad tai buvusi baisi diena.

— Bet juk maišas pilnas, pone— sušuko tarnas, rodydamas į maišą ant jaunesniojo sūnaus pečių.

— Tai nušautas mūsų šuo — sumurmėjo tėvas...

* * *

JI GERIAU ATSIMENA

Petras su žmona sėdo pusryčiauti. Žmona buvo paniūrusi, pikta, ne kalbi. Jis darė viską, kad kaip nors išgautų iš jos šypsnį. Bet veltui.

— Tu pyksti, kad aš šiąnakt grįžau su mėlynu paakiu? — nedrąsiai klausia Petras.

— Ne, — šiurkščiai atkirto žmona. — Kai tu grįžai — tavo paakys dar nebuvo mėlynas!...

LIETUVIO PASAS - PAGR. DOKUMENTAS

VLIKo pastangos Vokietijoje, kad Lietuvos konsularinių įstaigų išduotį Lietuvos užsienio pasai turėtų galią Europoje, įrodant asmens tapatybę ir atliekant keliones, atnešė teigiamų vaisių. Per įvykusius pasitarimus su Vokietijos federalinės vyriausybės atstovais Bonnoje, kuriose dalyvavo URT valdytojas ir latvių dipl. atstovas min. Liepinš, buvo sutarta, kad pagrindinis dokumentas vokiečių fed. respublikoje bus Baltijos valstybių nacionaliniai pasai, o esant reikalui įrodyti pabėgėlių teises (tais atvejais, kai norima pasinaudoti Didžiosios Pabėgėlių Chartos ar vokiečių įstatymo, liečiančio vad. „Heimatloser Auslaender", privilegijomis ir teisėmis) Baltijos valstybių piliečiai turės teisę gauti dar Chartos numatytą dokumentą.

Toliau URT valdytojas nurodė, kad yra paruoštas raštas Juridinių ir Administratyvinių Klausimų Komisijos Prezidentui prie Europos Tarybos Strasburge, prašant, kad visos lengvatos, teikiamos dėl vizų ir kitų keliones suprastinančių priemonių, būtų automatiškai taikomos visiems pabėgėliams, o ypač Baltijos valstybių piliečiams. Tuo būdu Baltijos valstybių piliečiai su savo nacionaliniais pasais, liekančiais pagrindiniu dokumentu tapatybei įrodyti ir kelionėms atlikti, galėtų naudotis ir tomis lengvatomis, kurios sutartos taikyti tarp atskirų Europos valstybių.

Praktiškai tat reikštų, jog Baltijos valstybių piliečiai į daugumą Europos valstybių galėtų vykti su lietuvišku pasu ir be jokių vizų.

Prieš įteikiant minėtajai Komisijai Strasburge prašymą, šis raštas bus pateiktas susipažinti ir pareikšti savo nuomonei mūsų diplomatiniams atstovams ir suinteresuotoms bendruomenėms. Tuo būdu, patenkinus mūsų pageidavimus, būtų sudaryta proga Lietuvos valstybei reikštis kaip gyvai esančiai.

Ta proga verta pastebėti, kad iš vokiečių įstaigų pusės buvo norima, jog Baltijos valstybių piliečiai optuotų — ar jie psailieka sau tautinį pasą ir tuo pačiu atsisako nuo Heimatloser Auslaender" teisių, arba pasisako už pabėgėlių pasą ir tuo nustoja savo nacionalinio paso. Nušvietus ypatingą Baltijos valstybių tarptautinę padėtį, vokiečių federalinės vyriausybės sluoksniai, norėdami parodyti savo ypatingą palankumą, yra pasisakę už Baltijos valstybių užsienio pasus, kaip pagrindinį dokumentą.

Elta

★ ATSPEKITE! ★

KODEL VISAME NAME TIK VIENO KAMBARIO GYVENTOJAS NEGALI UŽMIGTI?

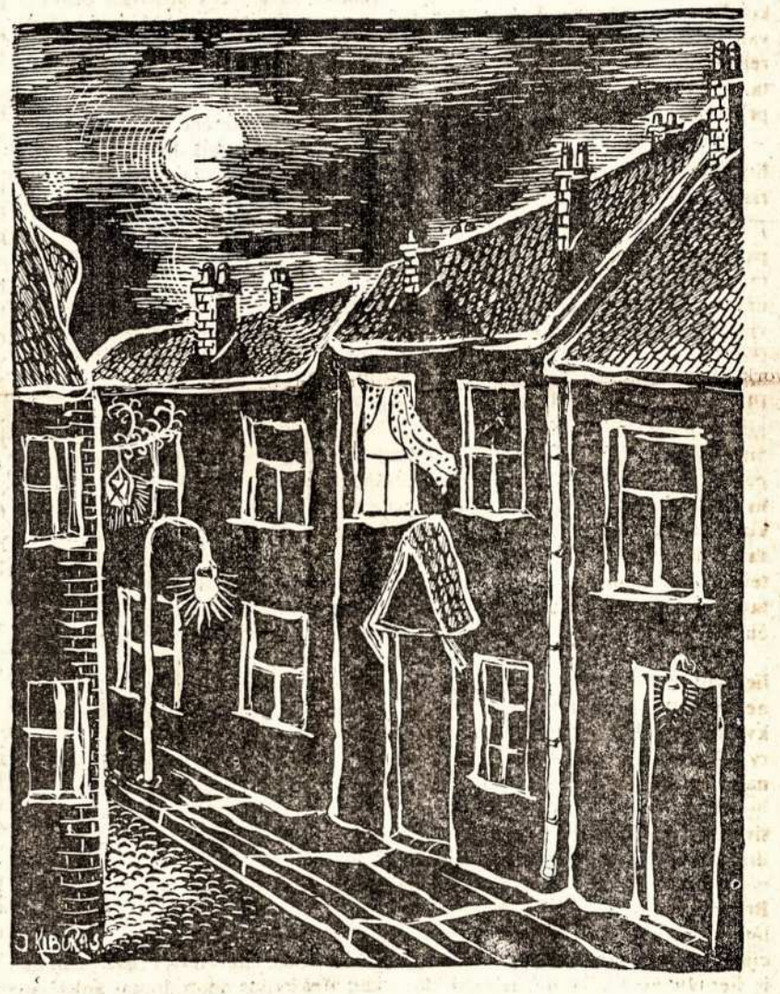

„Europos Lietuvio" Redakcija paskyrė £ 5 dovaną, arba tokią pat sumą grynais, skaitytojui, kuris atsakys į viršuje paskelbtą klausimą.

Skaitytojas, siųsdamas spėjimą, prideda 1 šilingą mokesčio už kiekvieną atsakymą. Konkursas baigiamas 1954 m., sausio 30 d. Būdingesni spėjimai bus skelbiami „Europos Lietuvyje". Atsakymus prašome siųsti „E. L." Redakcijai, 43, Holland Park, London W. 11.

J. KUZMICKIS

AKMENUOTOJE PORTUGALIJOJE

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

COIMBROJE

Vaizdai kinta. Lekiame viesulu į pakalnę, sukamės stačiu kampu ir, motorui sunkiai dūsuojant, kylame į kalną. Dešinėje pusėje praraja. Ten toliau — bažnytkaimis. Pakeliui, apsižergę asilus, joja vyrai ir moterys, kicena nedideli vaikai.

Patį vidurdienį atbildame į Coimbrą (skaityk: Kuimbra) — didelį, seną miestą su senu, mokslo pasaulyje gerai žinomu universitetu. Upės pakrantėje paliekame įkaitusią mašiną, o patys drožiame į viešbutį, žiūrėdami į kitos upės augštame krante stovinčią bažnyčią, kažin kokius rūmus, paminklus.

Coimbros universitetas bene seniausias pasaulyje. Jis įsteigtas 1230 metais, užtupdžius jį ant kalnelio, prie senos katedros, kuri pastatyta 1598 m. Nuostabu: ši katedra čia visų žinoma kaip „New Cathedral". Coimbros universiteto situdentai dėvi ypatingus, juodus, plačius apsiaustus. Jų portfeliai su ilgais kasnykais liudija, ką jie studijuoja: medicinos studentai turi žalią kasnyką, teisės — raudoną, humanitarai — mėlyną.

Mėginu viešbučio kasoje apsirūpinti portugališkais pinigais. Tarnautojas kalba angliškai ir už vieną svarą duoda 80 eskūdų. 1 eskūdas turi 100 centavų.

Eidamas pro tabako krautuvę, užsuku nusipirkti pašto ženklų, kaip buvau įpratęs Ispanijoje. Deja, man pasako:

— Correa! — ir mandagiai rodo, kuriuo keliu eiti į paštą — correa.

Net nustembu, kai tarp nematytų cigarečių dėžučių pamatau angliškus „Player's". Paprašau 20 ir sumoku 8 eskūdus.

Laiko nedaug: tuoj po pietų važiuojame toliau, tad nėra laiko ieškoti pašto. Mane tik nustebina, kai prie banko pamatau šautuvu apsiginklavusį sargybinį. „Baisiau, kaip Ispanijoje", pamanau, atsiminęs Mirandą ir mūsų plėšiamus banko langus...

PAKELIUI Į FATIMĄ

PORTUGALIJA, jau senais laikais paaukota Motinai Marijai, ilgą laiką džiaugiasi taika. Ji nebuvo įsivėlusi nei į Didįjį, nei į paskutinį Pasaulinį Karą. Tiesa, Didžiojo Karo metu atskiri portugalų daliniai kovojo Europoje ir šen ten paliko savo žuvusiųjų karių kapus.

Tačiau niekur nemačiau tokios pagarbos žuvusiems kariams, kaip Portugalijoje!

Mūsų autobusas, džiaugdamasis saulėta diena ir gaivinančiu oru, narsto keliais keleliais ir tykoja privažiuoti prie tolumoje kylančių bokštų Batalha katedros. Tačiau katedros bokštai tartum miražas: pradedame važiuoti vienu keliu, o keleiviai paklausti aiškina, kad reikia sukti kitu...

Pagaliau įlekiame į seną miestą ir sustojame prie pat milžiniškos katedros. Kaip vaikai, paleisti pertraukai, pabyrame gatvėje ir, garsiai klegėdami, einame šaligatviu, gatve, netoliese esančia aikšte.

— Ten eskūdos! — šaukia prie mūsų priėjęs berniukas, siūlydamas atvirukų rinkinį.

— Ten eskūdos? — klausia mūsų Malūnas ir visu balsu juokiasi. — O boy!...

Berniukas, pasirodo, truputį ir angliškai šveplena: jis įtikinėja, kad niekur taip pigiai negausime gražių katedros vaizdų. Deja, niekas nesiryžta taip greit rizikuoti prekiauti nepažįstamais pinigais. Neilga kelionė jau visus išmokė: kai gatvėje sumoki 10 eskūdų, krautuvėje gali gauti už penkis.

Šalia šypsosi stambi, įkūnį moteris ir siūlo vynuogių ir obuolių. O, taip: vaisiai čia pasakiškai pigūs. Pasiimame po kelis kilogramus, nešamės visu glėbiu, o vos tik kelias eskūdas išleidžiame.

Pro didžiulias duris įeiname į grandiozišką katedrą, ir pasiklystame jos platybėse. Pirmiausia patenku į karalių koplyčią, kur dulkių apgulti stovi seni karalių sarkofagai, išpuošti karališkomis insignijomis, meniškais įrašais ir visokiausiais ornamentais. Tų sarkofagų čia net keletas. Kiti dar tebetaisomi, tebeloponi.

Pasilenkę žiūrime į karalių skulptūras, į didžiulius paveikslus, į brangenybėmis išpuoštus altorius. Paskui sukame į kitą pusę ir atsiduriame šoninėje koplyčioje. Iš ten pro atviras duris nukiūtiname į ilgą, atvirą koridorių ir nustembame: uniformuotas karys stovi su šautuvu prie peties ir draugiškai siūlo užsukti į atvirą, dar nematytą koplyčią.

Mes įeiname į erdvią, kažin kokiomis rudens gėlėmis kvepiančią koplyčią ir sustojame prie kuklaus, bet originalaus paminklo, po kuriuo ilsisi Nežinomo Kareivio palaikai. Tas Nežinomasis Kareivis Didžiojo Karo metu žuvo kažin kur Europoje, kovodamas prieš laisvės engėjus.

Staiga atsimenu Kauną, Karo Muziejų ir vakarines apeigas prie Nežinomo Kareivio kapo. Atsimenu ir krūpteliu: kai vienas kitas mūsų iškylos dalyvis klaupiasi ant žemės pasimelsti, sargybinis garsiai sumuša batais, išsitempia, laikydamas šautuvą žiūri į paminklą pro plieno šalmą ir gerbia...

1953 metų karys gerbia 1914 metų karų dalyvį, savo ginklo draugą ir tos pačios Tėvynės sūnų..

Portugalams niekas nesukliudė metų metais minėti savo žuvusiuosius...

KARO PĖDSAKAI

Nežinomojo Kario paminklas ir mums nepažįstamas sargybinis palieka gilų įspūdį. Nepamenu, kas pasakė, kad tauta, kuri moka pagerbti savo žuvusius, visuomet yra tvirta.

Tačiau mes einame katedros pakraščiu, ir mūsų akys pamato priešingą vaizdą: po kažin kokia statula tyvuliuoja šaltinėlio vanduo, o jame džiaugsmingai nardo žuvelės. Jos puola mūsų numestus trupinius, gainioja viena kitą, nardo.

Atviros durys kviečia mus į muziejų.

Nuostabu: čia pat, po tuo pačiu stogu, katedra, o visai šalimais — muziejus. Jis nėra didelis: vienas erdvus pailgas kambarys ir vos viena gyvybė kambaryje — gražiai besišypsanti portugalė.

Ant ilgų stalų ir suolų sukrauti Didžiojo Karo atminimai: karių pasižymėjimo ženklai, ginklai, uniformos, laiškai, knygos... Gale kambario — įspūdingas paminklas...

Portugalija neatsimena karo, kuris niokotų jos žemę ir vaikus. Portugalai atsimena tik Didįjį Karą, kuriame dalyvavo neperdidžiausias jų brolių skaičius. Tačiau jie pasišo-

(nukelta į psl. 5.)

THE CASE OF THE BALTIC STATES

STATEMENT BY THE HONORABLE JOHN FOSTER DULLES SECRETARY OF STATE BEFORE THE SELECT COMMITTEE TO INVESTIGATE AND STUDY THE SEIZURE AND FORCED INCORPORATION OF LITHUANIA, LATVIA AND ESTONIA BY THE UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS AND THE TREATMENT OF SAID BALTIC PEOPLES HOUSE OF REPRESENTATIVES MONDAY, NOVEMBER 30, 1953

Chairman Kersten and Members of the Committee, I appreciate having this opportunity to talk to you of the Baltic Republics of Estonia, Latvia and Lithuania. I shall speak of their past, their present and their future. Each of these phases is full of meaning.

I. THE PAST

The Baltic peoples proclaimed their independence from Russia in 1918. In 1920, Soviet Russia made peace treaties with them. By these treaties Soviet Russia recognized, without reservation, the independence and sovereignty of the Baltic States. It declared in these treaties that it voluntarily and forever renounced all sovereign rights over the Baltic peoples and territories of the Baltic States.

On July 28, 1922, the United States extended diplomatic recognition to the Baltic Governments. We did so in application of our traditional concepts.

Estonia, Latvia and Lithuania had shown, by four years of existence as independent states, that their independence had a solid reality. They had successfully maintained internal stability, both political and economic. They had conducted themselves internationally in accordance with good practice. Therefore, they were entitled to our recognition. Indeed their independence fulfilled the kind of hope for all peoples which our nation had entertained since its own begining.

For two decades the Baltic Republics showed the good fruits of freedom. Their creative accomplishments were impressive. Their natural resources were meager. But the peoples were skilled in agriculture and by their hard work, they achieved a good measure of economic wellbeing. National arts and crafts flourished. They established a high standard of social justice, and won world—wide respect as exemplary members of the family of nations. Their spiritual and moral strenght, their love of liberty, their energy and their self— discipline showed that they possessed those qualities which, more than mere numbers, area or wealth, make for national worth.

The Baltic Republics, during this period, gave the whole world an ever — needed demonstration of the creative power of self — disciplined freedom.

II. THE PRESENT

The present dark period began in 1939. It was begun by the ostensibly friendly embrace of the Soviet Union, which pressed „pacts of mutual assistance" upon these Baltc countries.

The Soviet Minister of Foreign Affairs carefully explained the innocent and protective nature of these pacts in a major address of October 31, 1939. I quote his words:

„The Soviet Union has concluded pacts of mutual assisstance with Estonia, Latvia and Lithuania which are of major political importance.... The special character of these mutual asistance pacts in no way implies any interference on the part of the Soviet Union in the affairs of Esthonia, Latvia or Lithuania, as some foreign newspapers are trying to make out. On the contrary, all these pacts of mutual assistance strictly stipulate the inviolability of the sovereignity of the signatory states and the principle of non— interference in each other's affairs. .... We declare that all the nonsensical talk about the Sovietization of the Baltic countries is only to the interest of our common enemies and of all anti—Soviet provocateurs."

Scarcely had these passionate and authoritative words been uttered, when the „Sovietization" began. The concluding acts occurred about eight months later when the Soviet Union marched its Red Armies into the Baltic territories, set up puppet governments and caused them to apply for admission into the Soviet Union, an admission that was graciously granted. The„ nonsensical talk" of the „foreign newspapers" had come true.

The free nations of the world were shocked by this aggression. The United States promptly made its position known. On July 23, 1940, our Government described and denounced the „devious processes whereunder the political independence and territorial integrity of the three small Baltic Republics — Esthonia, Latvia and Lithuania, were to be deliberately annihilated by one of their more powerful neighbors."

The „devious processes" still went on until today over 15 once independent nations, representing much of the human race, have been „Sovietized".

Today, the Soviet leaders still ask the free peoples to accept and rely on Soviet mutual security pacts. We should know by now that when the Soviet rulers use the word „security" they mean an opportunity for tthe Soviet Union to secure new victims.

III THE FUTURE

What of the future? First of all, let us never hope that there is a future.

I recall some of the earliest history recorded in the books of the Old Testament. The nations there mentioned are such as Israel, Arabia, Egypt, and Lebanon. How many times have these nations of many thousands or years ago, been submerged, to rise again?

The Baltic peoples, in the face of every impositon, re tain their will to be free and maintain their steadfast opposition to Soviet despotism. Terrorism has been prolonged for now thirteen years. Many of their courageous and noble representatives have been executed, deported or driven into exile. But their martyrdom keeps patriotism alive.

The United States, for its pant, maintains the diplomatic recognition which it extended in 1922 to the three Baltic nations. We continue to deal with those diplomatic and consular representatives of the Baltic countries who served the last independent governments of these States.

Some may say that it is unrialistic and impractical not to recognize the enforced „incorporation" of Estonia, Latvia and Lithuania into the Soviet Union. We believe, however, that a despotism of the present Soviet type cannot indefinitely perpetuate its rule over hundreds of millions of peoples who love God, who love their country and who have a sense of personal dignity.

The Soviet system, which seeks to expunge the distinctive characteristics of nation, creed and individuality must itself change or be doomed ultimately to collapse. The time of collapse depends largely on whether the peoples who remain free produce spiritual, intelectual and material richness; and a faith which can penetrate any iron curtain. The captive peoples should know that they are not forgotten, that we are not reconciled to their fate, and, above all, we are not prepared to seek illusory safety for ourselves by their masters which would confirm their captivity.

These are our purposes. We have not forgotten the Atlantic Charter and its proclamation of „the right of all peoples to choose the form of government under which they live". We still share the wish expressed in that Charter, „to see sovereign rights and self-government restored to those who have forcibly been deprived of them".

This is an hour when it is particularly important that our nation's dedication to these principles should be made manifest. We approach a possible meeting with the representatives of the Soviet Union. I can assure you that we welcome opportunities to settle specific disputes between us; to end the race in armament, particularly atomic armament, and to reduce the risks of war.

But let me also assure you of this. We do not look on the conference table as a place where we **surrender** our principles, but rather as a place for making our principles prevail. That is our resolve — a resolve which I am confident is backed by the Congress, and by the American people.

NEW YORKO APYGARDOS TEISME

KERSTENO KOMISIJOS VIESI APKLAUSINEJIMAI NEW YORKO TEISME

1953 m. gruodžio 3 d.

Pradžia 10 val., 30 min. Dalyvauja: visi septyni nariai su pirmininku centre ir jo dešinėje — vyriausias tardytojas Mc. Taige, kurį pirmininkas vadina Counsel (patarėjas — juriskonsulas) Du stenografai, atskiras stalas spaudai, jų tarpe telegrafų agentūros, viso apie 20 žmonių. Iš kairės atskiras stalas Voice of America, su įrašymo aparatūra; mikrafonai komisijos pirmininkui (kilnojamas duodančiam klausimus) ir atskiras liudininkui. Salėje apie dešimt spaudos fotografų, fotografuojančių Komisiją ir kiekvieną liudytoją. Žiūrovai —klausytojai įleidžiami be kontrolės, laisvai, ir jų buvo apie 40 iš visų trijų Baltijos laisv. Kom-tų narių ir šiaip veikėjų.

Pradedant darbą Kerstenas pasakė mažą įvadą, pabrėždamas, kad tyrinėjimas labai svarbus. Baltijos kraštų užėmimo atskleidimas parodo metodus, kuriuos Sovietai vartojo ir vartoja visų valstybių pagrobime. Komisija tyrinės kriminalę, bet ji nesikiš į sienų ginčus, kurie gal egzistuoja tarp Baltijos ar kitų valstybių.

Jau iš vakaro radio buvo pranešęs apie Kersteno laišką Andrei Višinskiui, kviečiantį jį į Komisiją paaiškinti, dėl Baltijos kraštų pagrobimo, specialiai dėl Latvijos. Dabar Kerstenas, norėdamas tą laišką oficialiai prijungti prie bylos, paprašė Mc.Taige perskaityti. Laiško tekstas — savotiška atominė bomba. Po perskaitymo, vienas narys pasiūlė jį prijungti prie bylos. Kerstenas pasakė: —„taip nutarta" ir valdininkas uždėjo antspaudą ir numerį. Taip buvo ir vėliau su fotografijomis kankinių ir kitais įrodymais.

Pirmuoju liudininku buvo latvis Granskaln, sekančiu irgi latvis Berzins. Tenka daugiau apsistoti prie jo parodymų. Tai buvo nepaprastai svarbus liudininkas. Jis, pasitraukus bolševikų armijai po pirmosios okupacijos, grįžo į savo pirmykščią, Apygardos Teismo Prokuroro vietą ir tuoj sudarė komisiją bolševikų žiaurumams tirti iš 7 asmenų, jam pirmininkaujant. Toje komisijoje buvo 2 gydytojai, chemikai ir tardytojai. Iš naujo latvių kalėjimo v-ko jis gavo pranešimą telefonu, kad kalėjimo kieme yra bjaurus kvapas, spėjama, nuo ten užkastų lavonų. Jis tuoj sudarė komisiją ir išvyko apžiūrėti. Kieme buvo dviejose duobėse atkasti iš viso 103 lavonai, nušauti iš pistalieto į galvos užpakalį. Visi dokumentai ir raščiukai buvo įš drabužių pašalinti, bet kalėjimo raštinėje buvo rastas lygiai tokiam skaičiuj asmenų sąrašas, su originalia rusų NKVD viršininko rezoliucija: „sušaudyti". Tada per radio ir spaudą buvo iššaukti giminės, kurie atpažino lavonus. (Seka keletas fotografijų atkastųjų, sąrašo fotostatai ir rezoliucijos viskas prijungiama prie Komisijos bylos, antspauduojama ir numeruojama). Tarp spaudos korespondentų ir fotografų didelis sujudimas, fotografai tik žaibuoja traukdami liudininką su tais dokumentais. Vėliau ta komisija važinėjo po visą Latviją, iš kur tik buvo gauti pranešimai ir iš viso buvo rasta apie 970 lavonų. Tarp jų ir vyr. skautų vado, gen Goperio. Tam viskam latviai pridėjo foto nuotraukas ir kitokius įrodymus.

Po jo parodymo pasipylė narių klausimai ir liudininkas anglų kalboje į juos visus atsakė. Jo apklausinėjimas tęsėsi iki pertraukos. Apie 13 val. pirm. Kerstenas pareiškė, kad popietinė sesija bus 14 val.

Sesija prasidėjo kiek vėliau. Buvo pastatyti du liudininkai: vienas estas, kitas amerikos aviacijos viršila. Kerstenas pasakė: — „Mes girdėjome bolševikų kankinimų metodus. Tie metodai visur vienodi, štai iššaukėm vieną liudininką iš baltiečių ir vieną mūsų karį, buvusį nelaisvėje Korėjoje, abu buvo kankinti. Sugretinsime jų parodymus. — Abiejų parodymus su gretino.

Paskutiniu liudininku tą dieną buvo Dr. Mykolas Devenis. Jis davė geros medžiagos. Štai vienas toks faktas! Kai juos, keletą šimtų kalinių vežė baidokais upe į šiaurę, susirgo vienas sargų. M. Devenį, kaipo daktarą, pašaukė pas jį. Didelėje kajutėje jis rado ne tik sergantį sargą, bet ir daugybę, gal kokį šimtą, gulinčių ant grindų kalinių su nušalusiomis kojomis ir rankomis. Apžiūrėjęs tą sargą, daktaras paklausė, ar nereikia gydyti tų su nušalusiais sąnariais? Gavo atsakymą, kad ne. Jis neišdrįso, būdamas pats kalinys, daugiau klausinėti. Tik už poros dienų, pasveikęs sargas pats jam prašnibždėjo: juos vežam į šiaurę, išmesti; kas negalės dirbti — nevalgys.

Pirmos dienos posėdį tektų užvardinti: žiaurumų įrodymai. Antros — ekonominio gyvenimo suardymas.

Antros dienos posėdis prasidėjo 10 val. 30 min. Pirmuoju liudininku buvo žymus amerikietis, Thomas J. Watson, milionierius, „Business Mashines Corp." prezidentas, N. Y. ir Tarp Prekybos Rūmų prezidentas, jau senas žmogus. Jis lankėsi Rygoje ir Taline kelias savaites 1925 ir 1938 metais. Jis liudijo, kad Latvija ir Estija savo lygiu stovėjo daug augščiau už Sov. Rusiją. Žmonės gerai uždirbdavo, žemės ūkis klestėjo ir progresavo. Taip pat turėjo išvystytą pramonę su gerais specialistais. Bendrai valdžioje ir šiaip su kuo jam teko susidurti, pav. su Prekybos Rūmų žmonėmis, visi buvo praėję puikias mokyklas. Net teko patirti, kad ir medicina buvo augštai pastatyta. Jo žmona kelionėje, Estijoje, susirgo ir du estų gydytojai ją pagydė. Deja, Lietuvoje jam ne teko būti, bet jis girdėjęs, kad ir ta šalis maždaug gerai tvarkėsi. Į paklausimą, kaip ten buvo su laisvėmis, atsakė: aš mačiau gatvėse gerai, eurapėjiškai apsirengusius žmones, puikios krautuvės, pilna prekių, žmonių veidai sotūs ir linksmai nusiteikę. Atrodo, jie buvo visi patenkinti ir naudojosi pilna laisve.

Po jo liudijo latvis Janis Zalcmanis, buv. Latvijos Prekybos Rūmų vice pirmininkas. Jis skaičiais nurodė jų gyvenimo standartą ir progresą.

Sekantis — estas Aleksander Kutt, buv. kooperatyvų valdyboje, toje pačioje plotmėje, kaip ir latvis.

Popietiniame posėdyje Dr. A. Trimakas buvo iššauktas pirmuoju liudininku. Jo parodymas buvo stipriausias iš visų trijų liudininkų ir tiek komisija, tiek spauda klausėsi atidžiai.

Trečią dieną turėjo būti grynai bažnyčios ir religijos persekiojimas, bet koridoriuose jau nuo vakar cirkuliavo gandai, kad liudys FBI v-kas, Edgar Hoover. Pasirodė buvęs JAV Prezidentas (respublikonas) Herbert Hoover. Tai imponuojantis, 80 metų žmogus. Jo parodymas pridavė ir taip jau svarbiam tardymui dar didesnės reikšmės. Jis ludijo visą valandą. Atpasakojo Baltijos valstybių kūrimosi istoriją, su kokia simpatija JAV ir jis stebėjo trijų mažų tautų entuziazmą. — „Jų istorija didinga, tai augštos kultūros žmonės, daug augščiau stovėjo už rusus visame kame. — Jis lankėsi Rygoje ir Estijoje, pažinojo prez. Ulmanį, kuris, jo manymu, buvo lyderis visoms trims tautoms, pažino tų šalių vyriausybių narius, nepaprastai plačių horizontų žmones.

E. Hooverio parodymas buvo svarbus. Jis apibūdino iš gražiausios pusės, su didele šiluma atestavo tris Baltijos tautas. Galų gale, jo paklausė: — ar Jūsų, ponas Prezidente, manymu, Baltijos valstybės atgaus vėl laisvę — Garbingas senelis atsakė: — pažvelkite į jų istoriją: jie ne kartą prisikėlė, prisikels ir vėl. Tokios dvasios tautos neužmušamos. —

Po to pakvietė liudyti estų pastorių iš Talino. Jis pasakojo, kad Sovietai uždraudė ne tik mokyklose, bet ir bažnyčiose mokyti vaikus katekizmo ir dogmų, kad Sovietai atsiuntė archerėjų Sergijų, kuris faktinai buvo Sov. šnipas.

Liudininkas vysk. V. Brizgys turėjo surašęs visus įvykius chronologine tvarka: tada tai iškraustė visus vyskupus iš butų, tada tai suėmė tokius ir tokius kunigus ir t.t. Jo rašinys ir skaitymas darė gerą įspūdį. Baigus, jam buvo duoti klausimai: (kom. pirm. turėjo ką tai užsirašęs) — ar tikrai, kad į jį, katalikų vyskupą, kreipėsi tūlas Sovietų karininkas, prašydamas pakrikštyti jo vaikus. Vyskupas patvirtino ir papasakojo, kad jam, bevaikščiojant Kunigų Seminarijos sode, prie jo priėjo sovietų pulkininkas su dukterimis 16 ir 12 metų ir prašęs jas pakrikštyti. Į klausimą, ar pats pulk. katalikas ir kodėl tik dabar mergaites nori krikštyti, atsakė, jog jis provoslavas, bet neturi į ką, iš savo dvasiškių, kreiptis, tad visvien norįs

(nukelta į psl. 8)

---

vė surinkti visus tame kare kariavusių vyrų atmintinus daiktus, kad kartų kartoms liudytų, koks šiurpas yra karas ir kokie baisūs jo pėdsakai.

Kažin ką mąsto sargybinis, budįs prie nežinomo brolio kapo? Ką jis galvoja, žiūrėdamas į žuvusio kario šalmą ir krintantį ginklą? Ką jis mąsto apie savo ateitį, apie savo būsimus žygius? O gal jis jų nelaukia, jų nesitiki, tikėdamas, kad Fatimos dvasia pakeis valdovų ir valdomųjų sielas....

TARP KALNŲ IR PUŠŲ

Saulė dar nemano leistis, nors gerokai pasvirusi į vakarus.

Šilta, ramu. Aprimo vėjas, medžiai suglaudė šakas, pasipuošusias pageltusiais lapais, o juos vieną po kito mėto ant žemės praskrendą paukščiai.

Kelias sukinėjasi tarp augštų kalnų, paskui pasileidžia į pakalnę ir šauna tiesiai į vakarus.

Abiejose kelio pusėse rymo susimąsčiusios pušys. Gal jos jaučia, kaip pro žmonių įkirstas žaizdas sunkiasi jų sakai ir varva į varinius indelius. Kiek tik akis įmato, kiekviena pušis įkirsta ir jos sakai, tartum kraujas, varva į indelius, kad žmonės turėtų iš ko gyventi.

Fatima artėja kiekvieną pusvalandį. Tai galima jausti iš vis gausėjančių autobusų ir automobilių, kurie lenkia vieni kitus, garsiai švilpia ir neria į pakalnę.

Dešinioji kelio pusė pilna pėsčiųjų. Keliauja basos, juodai apsirengusios moterys, o ant jų galvų ištisos krautuvės: vienos neša didelius keturkampius pintus krepšius maisto, kitos — pieno bitonus, kažkokias skaras ir ryšulius. Visų baltos rankos švytuoja, kaip ir sparnai malūnų, kurie iškilmingai rikiuojasi ant kauburo ir tingiai sukasi vėjo judinami.

Vyrai ir dalis moterų — kažin, gal turtingesniųjų — joja ant tingių asilėlių. Kiūtina jie pabrukę uodegas ir karpydami ilgomis ausimis, ir jų nejaudno nei jojančiųjų rykštės, nei pravažiuojančiųjų automobilių birbimas. Nemačiau nei vieno asilo, bėgančio ristele. Nemačiau nė vieno, kuris būtų pralenkęs didžiuliu krepšiu apsikrovusios moters.

Pušynai retėja. Jų vietoj kiokso nedidelės akmeninės, baltai nudažytos trobelės. Apie jas — kukurūzų daržai. Moterys, pasikasojusios sijonus, triūsia apie kukurūzus, tartum gyventų vienui vienos, be stipruolių vyrų. Jie galbūt miestuose uždarbiauja, kad galėtų kuo penėti šešias ar aštuonias burnas, kad turėtų kuo apdengti vaikų nuo saulės nudegusius kūnus.

— Na, kaip atrodo Portugalija?— klausiu „kiniečio" kunigo ir girdžiu jo storą, šiurkštų balsą:

— Gražus kraštas... puikus kraštas... very nice...

— O žmonės? — neatlyžtu.

— Ir žmonės puikūs... Tikėkite manim...

Tikiu: žmonės čia pažįsta darbą, rūpestį ir nuovargį, kaip ir kiekviename skurdžiame krašte.

FATIMOS BOKŠTAI

Beata gens, cujus est Dominus Deus ejus — laiminga tauta, kurios Viešpats yra Dievas, — gieda psalmininkas.

Šitie žodžiai atsigamino mano mintyje, kai pro pušų viršūnes ir vėjo sukamus malūnus pamatau baltus Fatimos bokštus. Jie, tarsi ištiestos rankos, moja, kviesdami prisiglausti jų prieglobstyje ir pamedituoti apie tautą, kuri Dievą išrinko savo Viešpačiu ir Vadovu.

1910 metų spalio revoliucijos metu laisvamaniai užgrobė Portugalijos valdžią. Jie paskelbė, kad tikėjimas buvęs kaltas, jog kraštas atsidūrė beviltiškoje padėtyje ir „prisiekė, kad išnaikins tikėjimą dviejų kartų metu." Laisvamaniai turėjo vygdomą valdžią ir tikėjosi jėga priversti savo nutarimus.

Deja, laisvamanių priesaika dar ir šiandien neįvygdyta.

Tačiau jie, pasikėsinę prieš žmonių tikėjimą, atnešė tautai dar didesnius griuvėsius. Valstybė medžiaginiu, dorovinių ir politiniu atžvilgiu pradėjo irti. Jos biudžeto nuostoliai pasiekė du milionus eskūdų. Neturėdami kredito, su finansiniais nedatekliais turėjo atsidurti Tautų Sąjungos kontrolėje. Peržvelgiant tautos moralinį gyvenimą, galima tvirtinti, kad jau nebuvo paisoma nei įstatymų, nei teisingumo, nei žmonių gerbūvio (plg. V. Montes De Oca „More about Fatima"). Ramūs gyvetojai buvo terorizuojami, nes visa valdžia atiteko veiklioms teroristų organizacijoms, kurios priklausė Carbonarį centrui, o vėliau bolševikų celėms, kaip — Juodoji ranka, Raudonoji kaukė ir pan. Politiniu atžvilgiu nebuvo jokios ramybės, nes 16 metų bėgyje viduje įvyko šešiolika kruvinų revoliucijų. Per tą laikotarpį Portugalijos prezidentai keitėsi net aštuonis, o ministerių kabinetas net 42 kartus.

Tauta, netekusi kantrybės, sukilo. 1828 m. gegužės mėn. laisvamanių tvirtovė Lisabonoje griuvo. Kartu su tauta ėjo kariuomenė, kuri paėmė valdžią ir ją atidavė krikščioniško nusistatymo žmonėms. Valstybės finansų ir ekonomikos politiką paėmė į savo rakas Coimbra univer siteto prof. Salazar, buvęs Katalikų Jaunimo Sąjūdžio vadas. Netrukus visos valstybės gyvenimo sritys pradėjo atgimti. Portugalija sustiprėjo, laimingai išvengė pasaulinės ekonominės krizės, o žmonės džiaugėsi taika, laisve ir darbu. Dėl to Portugalijos Vyskupai 1942 metų ganytojiniame laiške pažymėjo:

„Jei kas nors, užmerkęs akis prieš 25 metus, būtų jas dabar atmerkęs, jis Portugalijos nepažintų: ji taip giliai ir esminiai pasikeitė dėl nepastebėto faktoriaus — Fatimos Apsireiškimų. Iš tikrųjų, Švč. Mergelė trokšta išgelbėti Portugaliją!"

Portugalas V. Montes De Oca tvirtina:

„Tegu kitos tautos, sutrintos daugybės sunkumų, greitai pasiekia tokių pačių laimėjimų".

Tačiau kartu jis pastebi: tačiau tegu jos kartu nuoširdžiai priima Fatimos įspėjimus, kaip tai Portugalija padarė...

Ir štai, kai mūsų autobusas saulėtą spalio 12 d. vakarą sustoja Fatimos papedėje, mes pamatome skruzdėlyną žmonių: aplinkui vaikščioja skaromis apsigaubusios moterys ir mergaitės, sulinkę vyrai ir jaunyste žydį jaunuoliai, kariai, policininkai, kunigai, vienuoliai...

Kekvienais metais kas septintas portugalas aplanko Fatimą. Kiekvienais metais visi Portugalijos vyskupai čia susirenka rekolekcijų. Kiekvienais metais tūkstančiai užsienio maldininkų suplūsta į Fatimą ne nuo tykių ir patogumų jieškoti, bet trokšdami pagarbinti mūsų laikų problemas sprendžiančią Fatimos Mariją.

Iš tolo žiūriu į milžinišką aikštę, kur kas didesnę už Romos Šv. Petro ir Povilo, žiūriu į nedidelę Apsireiškimų koplyčią, apklotą pušų šakomis, žiūriu baltutę baziliką ant kalno, į žmonių skruzdėlyną ir savo širdyje kartoju:

— Beata gens, cujus est Dominus Deus ejus...

SKAUTISKUOJU KELIU

KALĖDINIS SVEIKINIMAS

Šv. Kalėdų ir N. Metų proga, širdingai sveikinu Jus, mieli Broliai ir Sesės ir linkiu, kad neliktų iš mūsų nei vieno, kuris nepadarytų kalėdinio gero darbelio.

Atsiminkime, daug yra sergančių, daug vargstančių, daug senelių prieglaudose čia ir Vokietijoje. Maža do vanėlė, aplankymas, rankos paspaudimas ir paguoda tiems, kurie to reikalingi.

NAUJA SESERIJOS VADEIVĖ

Šiomis dienomis Vyriausioji Skautininkė paskyrė Anglijos Rajono Seserijos Vadeive vyr. sk. Rimą Sinkevičiūtę, 76, James St., Golear, Huddersfield, Yorks.

Sesės įvairiais skautiškais reikalais, kreipiasi į savo Vadeivę nurodytu adresu.

SPAUDA

Anglijos Rajono Vadijos, spaudos skyriaus vedėjas vyr. sl. J. Alkimavičius, 234, Quins Sq., Russia Lane, London E. 2, pakartotinai ragina visus Brolius ir Seses, nesivėlinti su „Skautų Aido" ir „Mūsų Vytis" pre numeratom 1954 m. Prenumeratos mokestis „Sk. A." 12/- ir „M. V." 15/- Galima mokėti dalimis, kaip kam patogiau.

„BUDĖKIME"

Anglijos Rajono laikraštėlis „Budėkime" kalėdinis Nr. jau išėjo. No rintieji gauti pavieniai kreipiasi tiesioginiai į šio laikraštėlio redaktorių v. sl. J. Bružinską, 18, Charlesworth Grove, Pellon, Halifax.

PADĖKA

Ponui A. Kaulėnui Anglijos lietuviai skautai ir skautės reiškia širdingiausią skautišką padėką už Jo parašytą skautams veikaliuką „Mūsų Jėgos Tau Motina Tėvyne", kuris jo pastangomis buvo „Vytauto" dvės vaidintas Londone ir Nottinghame.

Armija tada sumušta, kai ji pradeda tikėti, kad sumušta.

(Napoleonas).

MARIJOS METŲ ATIDARYMAS

(atkelta iš psl. 3)

sugrojo Popiežių ir valstybinį himnus, minia gi mosikuodama nosinai tėmis šaukė: „viva il Papa!" Po trumpos maldos Popiežius palaiminо žmones ir vėl per gyvą koridorių važiavo ligi Marijos Vyriausios bazilikos, kuri, kaip ir visas miestas, šios šventės proga, buvo iškilmingai papuošta ir apšviesta. Bazilika buvo perpildyta žmonių. Iš anksto, paskirtose vietose sėdėjo kardinolai, vyriausybės nariai ir diplomatai, akredituoti prie Vatikano, jų tarpe ir Lietuvos Pasiuntinys S. Girdvainis ir P-bės sekretorius S. Lozoraitis jr. Visi iškilmingais drabužiais. Vatikano orkestras griežė „Tu es Pietrus" himną. Popiežius, baltai apsirėdęs, tarp šviesų, vėliavų ir plojančių žmonių, ėjo prie išstatyto Šv. Sakramento. Jį pagerbus ir garsiai perskaičius paties sukurtą maldą, išėjo į bazilikos balkoną, iš kurio visiems suteikė palaiminimą „Urbi et orbi".

Bazilika Santa Maria Maggiore yra Popiežiui ypatingai miela, nes prieš 55 metus jis joje gavo kunigystės šventimus. Tai yra seniausia Romos bazilika, dar pradžioje 4-to šimtmečio Popiežiaus Liberijaus pastatyta. Legenda sako, būk Popiežiui sapne pasirodė Dievo Motina ir paprašė pastatyti Romoje, Jos vardo bažnyčią, ten kur bus sniegas. Kadangi tai buvo birželio mėnuo, niekas nesitikėjo rasti sniegą. Bet visi nustebo, kada ant vieno iš septynių kalnų, ant kurių stovi Roma — Eskvilino — iškrito sniegas. Popiežius suprato parodytą jam ženklą ir pastatė toje vietoje bažnyčią.

Italai labai mėgsta padavimus, jais tiki ir juos palaiko. Todėl kasmet birželio 5 dieną prisiminti aną sniegą, laike pamaldų nuo lubų krenta baltų gėlių lapeliai.

Lietuva yra Marijos žemė, tikime, kad ji nebus šiemet Marijos pamiršta ir susilauks ypatingos Jos globos ir palaimos. Bet ir mes, kartodami Popiežiaus maldos žodžius, turime prašyti, kad Marija apšviestų nedorųjų protus, kad užgesintų mūsų neapykantos gaisrus ir sušvelnintų mūsų papročių šiurkštumus, kad atpažintume viens kitame brolį ir pajustume gerumo žavesį.

Rekalauti to iš bolševikų, tai norėti stebuklo, bet mes patys, ypač su mūsų dvasiškių pagalba, galėtumėme bent šiais Marijos Metais įnešti bent truputį švelnumo, meilės ir taikos į mūsų suskaldytos visuomenės tarpą.

NUOTAIKOS SVEDIJOJE

Kalbant apie švedų nuotaikas, ypač pabaltiečių atžvilgiu, reikia pri siminti, kad švedai pirmieji pripažino Pabaltijo kraštų okupaciją ir jų inkorporavimą Sovietų Sąjungon, išdavė bolševikams Švedijoje deponuo tą Lietuvos auksą, vienintėlis iš visų neitralių kraštų išdavė pabaltiečius sovietams ir tuojau po karo suteikė bolševikams 1 milijardo kronų paskolą.

Prisimenant šiuos, dažnai užmirštamus faktus, reikia žinoti dar ir kitus, mažiau žinomus reiškinius. Švedija, tas, galima sakyti, klasinis artimojo pagalbos kraštas ir dabar daug kam padeda, bet kam Na gi, Lenkijai, Čekoslovakijai, Vengrijai, rytų Vokietijai ir... Jugoslavijai, bet tik tol, kol ji buvo Kremliaus įtakoje.

Švedų pažiūra į Pabaltijo kraštus geriausiai charakterizuoja jų užsienio ministerio Osten UNDEN viešai iš parlamento tribūnos pasakyti žodžiai: „Reikia būti bepročiu, kad šiandieną dar galvoti apie tai, jog Pabaltijo kraštai kada nors atgaus savo nepriklausomybę".

Tokioje atmosferoje kalbėti lietuvių šalpos reikalais su organizacijomis yra be galo sunku, nes nerasite jose reikalų supratimo, o su įstaigomis geriau nė nepradėti.

Stockholme veikiančioji visų trijų Pabaltijo kraštų šalpos organizacija Balt. Human. Foerbundet, kurioje lietuvius energingai ir pasišventusiai atstovauja ir jų labui veikia p. O. Urbonas, ne kartą bandė kreiptis į švedų radiofonus. Kreipimasis be jokių kalbų buvo atmestas. Su dideliais sunkumais vieną kitą straipsnį pabaltiečių naudai galima pravesti opozicijos laikraščiuose, gi oficiozoms pabaltiečiai neegzistuoja ir jie su pabaltiečiais jokių reikalų turėti nenori.

Kai Bal. Human. Foerbundet kreipėsi dėl sportinių rūbų Vasario Gimnazijos komandai, tai 20 didesnių firmų, į kurias buvo kreiptasi, nė neatsakė. Rūbai buvo nupirkti iš vargingai surenkamų mažų pabaltiečių šalpai sumų ir buvo pasiūsti Foerbundet pinigais. Tas pat Foerbundet per visus 8 metus bando sueiti į kontaktą su Švedijos Raudonuoju Kryžium ir per visą tą laiką nėra iš jo gavęs nei vieno cento.

Šioje beveik beviltiškoje nedraugiškumo atmosferoje Vokietijos Krašto Valdyba, sumaniai remiama p. O. Urbono ir jo švedų bičiulių, visdėlto bando pralaužti ledus. Krašto Valdyba kreipėsi į Švedijos Raudonąjį Kryžių paramos Gimnazjos Namams. Šitą Krašto Valdybos žygį, be jau minėto p. Urbono ir švedų draugų Stockholme, remia švedų šalpos įgaliotinis Vokietijoje, kun. Aurelius ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Vyriausioji Valdyba. Krašto Valdyba dar nėra gavusi pra šymo atmetimo, o pasikalbėjimai su ŠRK vicepirmininke, ponia Tiselius, nebuvo visai beviltiški. Ar pavyks lietuviams pirmiesiems gauti didesnės ir sąmoningos švedų paramos?

15.000 DM. AUKA GIMNAZIJAI

Šveicarijos Raudonasis Kryžius, jau anksčiau pažadėjęs Gimnazijos Namams dovaną bent 10.000 DM. sumos, savo direktorijos posėdyje galutinai nutarė skirti Vasario 16 Gimnazijos Namams, bendrabučiui Rennhofo pilyje įrengti, 15.000 DM. Pranešime apie šį nutarimą įsakmiai pastebima, kad direktorija su dideliu susidomėjimu išklausiusi Šveicarų Europos Pagalbos įgaliotinio, p. Schellmann, pranešimą.

Ponas Scehllmann, aplankęs Rennhofo pilį, susipažinęs kelių valandų pokalbyje su Krašto Valdybos planais, jos jau atliktais pilies įrengimo darbais ir visa projekto eiga, su entuziazmu pritarė jos planams ir pažadėjo remti Krašto Valdybos pastangas visose Šveicarijos organizacijose. Šveicarijos Raudonojo Kryžiaus auka ir yra jo išpildyto pažado išdava.

Pati šveicarijos Europos Pagalba, kurios 15.000 DM auka Krašto Valdyboje jau gauta, dabar praneša Krašto Valdybai, kad Gimnazijos klasei papuošti ji rinksianti žymiųjų šveicarų grafikų darbus ir kitais metais tą rinkinį padovanosianti Gimnazijai.

Šveicarų darbininkų Šalpos Organizacija pranešė Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkui, p. A. Paulaičiui, kad ji skirianti Krašto Valdybai Gimnazijos Namams

1.000 šveicarų frankų auką.

Iš Vokietijos ir Didžiosios Britanijos apylinkių ir toliau gaunamos aukos, kurias šios neturtingos lietuvių bendroumenės pagal išgales neša, norėdamos prisidėti prie didžiojo lietuvių tremtinių užsimojimo duoti lietuvių švietimo įstaigai savą pastogę.

NAUJA APYLINKĖS VALDYBA

Diepholzo Apylinkės lietuvių visuotiname susirinkime lapkričio 22 d. išrinkta nauja Apylinkės Valdyba tokio sąstato: pirmininkas Jonas Čaplinskas, sekretorė Modesta Plechavičiūtė, iždininkas Kostas Vilkaitis.

LIETUVIŲ DIENOS

Vienintelis iliustruotas lietuvių žurnalas pasaulyje, išeinąs kas mėnesį. Metinė prenumerata visame pasaulyje: 4.00 dol.

Adresas: 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA.

"LIETUVIU DIENAS" gruodžio ir sausio mėnesiais papigintai (už 3.50 dol.) galima užsisakyti per generalinius atstovus. Štai jų adresai:

Rev. J. Kuzmickis, 21 Ann Pl., Bradford 5 Yorks;

Miss D. Daunoraitė, 49 Thornton Ave, London W. 4.

"LIETUVIU DIENOS" prieinamos ir čia gimusiems bei menkiau bemokantiems lietuviškai, nes LD turi ir anglišką skyrių, o parašai po visomis nuotraukomis duodami abiems kalbomis.

Prašykite LD susipažinimui nemokamai pas platintojus ar žurnalo administracijoje, Amerikoje.

NAUJIENOS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnėje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENOS spausdina vėliausias, tiksliausias ir įdomiausias žinias iš lietuvių ir kitų tautų gyvenimo.

NAUJIENOS spausdina straipsnius svarbiausiais lietuvių gyvenimo reikalais ir savo skiltyse skaitytojams leidžia pareikšti savo nuomonę.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: JAV ir Kanadoje — 9.00 dol. metams, 5.00 dol. pusei metų. Kitose valstybėse — 11.00 dol. metams, 5.50 pusei metų. Anglijoje — 4 svarai metams, 2 svarai pusei metų.

NAUJIENAS gausite, jei pasiųsite pinigus Naujienų atstovui tokiu adresu:

Mr. V. ZDANAVIČIUS
35, Fashion Street,
London. E. 1. England.

Laisvoji tribūna

VALSTYBINIS TAUTIETIS

Kas gali būti priimtas PLB nariu? Klausimas yra tiek aiškus, jog, atrodo, nevertėtų jo ir nagrinėti. Turime PLB statutą, kuriame apibūdinama PLB nario sąvoka. Be to, jau pats bendruomenės pavadinimas nusako, kas tą bendruomenę sudaro. Tačiau atsiranda apylinkių kurių valdybos su privalomu statutu nesiskaito ir PLB nario sąvoką savaip aiškina. Todėl noriu šiuo klausimu pasisakyti.

PLB Stuttgart'o (Vokietijoje) apylinkės valdybos ir seniūnų bendrame posėdyje š. m. lapkričio mėn. 22 d. Steinhaldenfeld'e v-bos pirmininkas pasiūlė apsvarstyti klausimą, ką galima priimti PLB nariu. Turėdamas galvoje, kad Stuttgart'o lietuvių apylinkė yra ne kas kita, kaip PLB padalinys, pareiškiau, kad šį klausimą svarstyti, nei apylinkės valdyba, nei seniūnai nekompetetingi, pastebėdamas, kad tam yra statutas, kuriuo ir reikia vadovautis. Vienkart pažymėjau, ar galime nutarti priimti svetimtaučius — rusus, lenkus, vokiečius, žydus ir kt. Šitoks mano pareiškimas nepatiko kai kuriems posėdžio dalyviams, o ypač apylinkės valdybos nariams pp. Prosinskiui, Šukiui, Jauniškiui ir seniūnui p. Gasiūnui, dėl ko kilo karštos diskusijos. Jie aiškino, kad nėra reikalo laikytis statuto raidės. Esą, į lietuvių bendruomenę reikią suburti ne nacionalinę lietuvių tautą, o valstybinę tautą (!?). Girdi, asmuo, kilęs iš Lietuvos, jei tik pareiškia noro būti PLB nariu ir prisidėti (?) prie Lietuvos išlaisvinimo, tai, nežiūrint kas jis bebūtų — žydas, rusas, lenkas ar kitoks, jis turi būti priimtas į lietuvių bendruomenę. P. Prosinskis pabrėžė, kad Lietuvoje rusų iš viso nebuvę. Nereikią maišyti stačiatikių tikybos su rusų tautybe. Pasak jį, Lietuvoje visi piliečiai buvę tik lietuviai. Be visiems žinomo fakto apie tautinių mažumų buvimą Lietuvoje, noriu dar jam priminti ir tai, kad Lietuvoje, nepriklausomybės laikais, buvo rusų, lenkų, žydų ir vokiečių gimnazijos bei kitos mokyklos ir ar jos buvo lietuviams nutautinti, ar savo tautiečius šviesti? PP. Šukys ir Gasiūnas tvirtino, kad jiems, esą, žinoma PLB apylinkių, kuriose lietuvių bendruomenėje nariais yra ir žydų (gal Stuttgart'o apylinkės valdybai yra žinoma ir žydų bendruomenės apylinkių, kur nariais būtų priimta ir lietuvių?). Man priminus, kad kai kurios tautinės mažumos nebuvo mums perdaug lojalios: turėjo nelojalių Lietuvai organizacijų, kaip vokiečių „Kulturverband", lenkų „Pochodnia" ir net lenkų priešvalstybinė karinė organizacija P. O. W. (peoviakai), o nemaža rusų ir žydų veikė MOPR priedangoje, buvau apšauktas „rasistu" ir „perdideliu patriotu". Apylinkės valdyba, pritariant kai kuriems seniūnams, pasiliko nuomonės PLB nariais priiminėti, neatsižvelgiant į jų tautinę, bet į valstybinę kilmę (šiame posėdyje seniūnijas atstovavo ne rinkti seniūnai, o apylinkės v-bos paskirti).

Šį reikalą keliu viešumon, nes:

a) pp. Šukio ir Gasiūno pareiškimu yra ir daugiau tokių apylinkių, nesilaikančių PLB statuto;

b) Stuttgart'o apylinkės bendruomenės susirinkime jau negalima būtų suvaldyti apylinkės valdybos dėl bendruomenės statuto nepripažinimo, nes jau dabar apylinkę sudaro absoliutį dauguma taip vadinamų valstybinių tautiečių (terminą „valstybinis tautietis" pasiskolinu iš p. Šukio).

Kai kas gali pagalvoti, kad esu nusistatęs prieš Lietuvos tautines mažumas. Ne. Aš gerbiu kiekvieną lojalų Lietuvos pilietį. Neginčytina, kad Lietuvoje buvo ir visai lojalių tautinių mažumų, kaip pav. totoriai, kurie Vytauto Didžiojo buvo pakviesti į Lietuvą, lietuviams naudingais tikslais ir, būdami ištikimais Lietuvai, šimtmečių bėgyje dauguma jų asimiliavosi. Kurie save laikė ir toliau totoriais, pasiliko Lietuvai ištikimais iki šiai dienai. Visai kas kita su rusais, kurie XIX šimtmety buvo Caro atsiųsti į lietuvių, ištremtų Sibiran, ūkius, tikslu surusinti, lygiai taip kaip dabar Lietuvą kolonizuoja komunistinė Rusija. Šie pastarieji asimiliuotis ir negalėjo, nes jų atvykimo misija buvo Lietuvą surusinti. Tikrąjį savo veidą rusai ir žydai parodė, sovietų tankams riedant į Lietuvą, sutikdami juos su gėlėmis ir šaukdami „urrra", o vėliau, okupacijos metu, įkopę į viršūnes terorizavo lietuvius. Lietuvos lenkai savo „lojalumą" parodė nepriklausomybės kovų metu, peoviakų eilėse, su ginklu kovodami prieš mūsų savanorius. Gi Lietuvos vokiečiai, išauklėti „kulturverbando", karo metu grįžę iš Vokietijos, įrodė savo „ištikimybę" Lietuvai persekiodami lietuvius ir grobdami jų turtą. Visi jie (rusai, žydai, lenkai ir vokiečiai) pagal p. Šukio galvoseną yra „valstybiniai tautiečiai". Ar jie priimtini į lietuvišką bendruomenės šeimą, tesprendžia skaitytojas.

Jei svetimtaučių priėmimas į PLB būtų lietuvių tautai naudingas, tektų tokį subūrimą tik užgirti. Tačiau tas ne tik, kad neatneša jokios naudos, o priešingai tik žalą daro, bei kenkia lietuvių geram vardui, ką jau tremties patirtis yra pakankamai įrodžiusi. Kalbėkime faktais.

Imkime pavyzdžiu vieną mūsų bendruomenėje plačiai žinomą „valstybinį tautietį" apie kurio „nuopelnus", ne tik mūsiškė, bet ir vokiečių spauda plačiai rašė. Gunzenhausen'o lietuvių stovykloje atsirado rusiškos kilmės „valstybinis tautietis" Vladimir Ilčenko. Lietuvoje buvo tartas ir sekamas, kaip sovietų šnipas, o atėjus bolševikams, už nuopelnus komunistų buvo paskirtas Lietuvos „Maistas" skyriaus direktorium. Tremtyje, norėdamas pritapti prie lietuvių, net savo pavardę su lietuvino į Ilčionis. Dėl mūsų tolerancijos 1946 metais jis buvo primtas į lietuvių bendruomenę. Per jo veidmainystę, o mūsų naivumą, jis buvo išrinktas net tautinio komiteto pirmininku. Ilčionis tuojaus prisistatė UNRRA ir amerikiečių karinei valdžiai, kaip išrinktas lietuvių tautinės grupės vadovas. Čia lietuvius nupiešė juodžiausiomis spalvomis, ko pasekoje amerikiečių karinis komendantas išvaikė likusius komiteto narius ir uždraudė lietuviams bet ko kią kultūrinę veiklą. Patį Ilčionį pripažino lietuvių grupės vadovu. Lietuviai suprato su kuo turi reikalą, bet šią klaidą atitaisyti buvo jau vėlu. Ką Ilčionis darė Gunzenhausen'o lietuvių stovykloje, aprašymui reikėtų daug laiko ir vietos. Tepaminėsiu, kad jis išprovokavo keletą bylų lietuviams amerikiečių kariniuose teismuose, kuriuose nukentėjo eilė lietuvių intelektualų. Išplėtė savo pragaištingą veiklą prieš lietuvius ir kitose lietuvių stovyklose Vokietijoje. Be to, keliasdešimt nekaltų lietuvių inteligentų dėl jo melagingų skundų negalėjo išemigruoti. Pagaliau, paaiškėjus, kad už darbelius, nuveiktus bolševikų naudai, reikės atsakyti teisme, š. m. vasario mėn. 27 d. Muenchene, anglų parke, nusišovė... Ir šis „valstybinis tautietis" (Lietuvos rusas) savo laiku buvo pareiškęs norą būti bendruomenės nariu ir buvo priimtas. Kas čia buvo kaltas? Ilčenko? Ne, tai mūsų pačių perdidelė tolerancija ir neapdairumas. Jei būtume buvę apdairesni, būtume pasakę: „Esi ruskelis, eik pas savuosius, ne tau lietuviams vadovauti", tai nebūtų tiek nukentėję lietuvių ir nebūtų suteršas lietuvių vardas. Dabar tik mes žinome, kad jis, kaip rusas, tarnavo bolševikams, o tuo tarpu amerikiečiai ir vokiečiai žino, kad jis buvo lietuvių grupės vadu ir pačių lietuvių išrinktas net tautinio komiteto pirmininku.

Imkime, kad ir menkesnės vertės bet charakteringų pavyzdžių iš Stuttgart'o apylinkės:

„Valstybinis tautietis" E. pasiskolino iš vieno lietuvio vokiškai lietuvišką žodyną. Po kurio laiko grąžino jį su viršelyje ištrintu užrašu „lietuviškas". Ką tai reiškia, klausia žodyno savininkas. E. atsako, kad jis gyvenąs tarp vokiečių, kurie laiką jį vokiečiu, tai nenorėjęs, kad vokiečiai pastebėtų, jog lietuviškas knygas skaitąs ir neįtartų lietuviu esant.

Kitas „valstybinis tautietis" S. va žiuoja traukiniu. Atsitiktinai paklaustas, kur vyksta, atsako, kad į „memelaenderių" suvažiavimą Mannheim'e. Jis bendrakeleivio paprašė, kad pranešti „backnangiškiams", jog ir jie atvyktų. Seniūnui ir apyl. v-bos posėdyje man priminus šį faktą, apylinkės valdyba pateisindama paaiškino, kad galėjo važiuoti, kaip korespondentas ar kitokiais sumetimais. Esą, dalyvavimas tokiam suvažiavime dar neįrodo, kad jis jau priklauso „memelaender'ių" judėjimui. Girdi, dar nežinia ar jis ranką kėlė balsuojant už Klaipėdos krašto prijungimą prie Vokietijos. Būk tai ir VLIKo atstovas važiavęs į tą suvažiavimą, kaip stebėtojas. Toks palyginimas ano „valstybinio tautiečio" su VLIKo stebėtoju yra tik pasityčiojimas

Prieš kiek laiko gaunu iš Apylinkės valdybos pirmininko pranešimą, kad vokietė J. atleista nuo solidarumo mokesčio mokėjimo. Negaliu suprasti, ar v-bos pirmininkas tyčiojasi iš tos vokietės ar iš manęs. Ką bendro su lietuvių bendruomenės solidarumo mokesčiu turi vokečiai?... Jei apylinkės valdyba vokietę J. skaito PLB nare, tai kokiai lietuvių kategorijai ją būtų galima priskirti Ta vokietė yra vietos švabė, kadaise išardžiusi vieną lietuvišką šeimą, kurį laiką pagyvenusi su tuo lietuviu, oficialiai ar neoficialiai išsiskyrė. Lietuvis išemigravo į Ameriką. Manau, kad šį švabė negali būti priskirta nei pagal p. Šukio terminą „valstybinė tautietė", nes ji vargu ar žino, kur toji Lietuva yra, nei prie nacionalinių lietuvių, nes ji yra nacionalinė vokietė. Gal būt Stuttgart'o apylikės valdyba turi sugalvojusi dar vieną lietuvių kategorijos terminą — „kadaise su lietuviais gyvenusių". Abejotina, ar ši vokietė iš viso kada nors yra pareiškusi norą būti lietuvių bendruomenės nare, o apie Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ji tikriausiai net nepagalvoja.

PLB Stuttgart'o apylinkės didelę bendruomenės dalį sudaro buvę Lietuvos vokiečiai — repatrijantai, kurie iki šiol apie lietuvių bendruomenę lyg ir nežinojo. Tik gavus pranešimą apie ateinantį iš BALFo dides nį kiekį cukraus ir sviesto, jų buvo dauguma sumedžiota. Kalbėdamas apie repatriantus, nelaikau jų visų vokiečiais. Dalis repatriavo į Vokietiją su skaudančia širdimi palikdami Lietuvą. Tai lietuviai, gavę progos pabėgti nuo bolševikų teroro. Šitie repatriantai, nepriėmė Vokietijos pilietybės, dauguma jų net vokiečių k. nemokėjo ir per 12 metų Vokietijoje jos neišmoko. Po kapituliacijos susiorganizavus lietuvių bendruomenei, įsijungė į lietuvišką šeimą ir veiklą. Visai kas kita repatriantai— Lietuvos vokiečiai, kurie su entuziazmu paliko Lietuvą, šaukdami Fuerer'io kurti naują Europą, kurie ir šiandien pas vokiečius save laiko vokiečiais, o į PLB nariais stoja tik su išrokavimu gauti Amerikos lietuvių suaukotų skurstantiems lietuviams tremtiniams gėrybių. Šiuos, pastaruosius, pati vokiečių valdžia skaito pilnai įkurdintais ir aprūpintais.

Tenka pažymėti, kad tokie „valstybiniai tautiečiai" daugumoje pas vokiečius savę laiko vokiečiais, pas rusus — rusais, pas lenkus — lenkais, o prie BALFo gėrybių ateina, kaip „lietuviai patriotai". Iš sviestinio lietuvio naudos nelaukime. Negaus sviesto, nebus jis ir lietuvis. Tam pavyzdžių yra jau nevienoj apylinkėj. Teisingai viena PLB Stuttgart'o apylinkės narė, gaudama BALFo sviestą pareiškė: „Lietuvoje visą laiką buvau vokietė, tai kaip čia dabar Vokietijoje galiu pasidaryti lietuvė".

Neaišku, kokiais sumetimais norima didinti lietuvių bendruomenės skaičių dirbtinai net BALFo gėrybėms viliojant kitataučius. Tuo skriaudžiama vargstą lietuviai ir klastojama aukotojų valia (lietuviai aukoja tik lietuviams). Šiomis priemonėmis kitų nenutautinsime. Žiūrėkime, kad tik patys išliktume lietuviais ir savo vaikus tokiais užaugintume. Kol PLB Stuttgart'o apylinkę sudarė dauguma lietuviai, tai veikė ir vargo mokykla, o ją padidinus taip vadinamais „valstybiniais tautiečiais" ši mokykla nustojo veikusi. Klausimas, ar jau sumažėjo vaikų skaičius, ar nėra norinčių ją lankyti, o gal mokytojų pritrūko? Nežinau, ką į tai apyl. valdyba pasakytų.

Baigdamas, noriu atkreipti dėmesį, kad be augščiau išdėstytų tautinių motyvų, bendruomenės statuto turime laikytis ir iš formalės pusės, atmindami, kad jis yra įregistruotas atitinkamose vokiečių įstaigose ir nepaisyti, kaip kad galvoja Stuttgart'o apylinkės valdyba, negalima, nes dėl jo nesilaikymo galima susilaukti labai nemalonių pasekų.

Kazys Šimanauskas,
Kornwestheim, Vokietija.

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

MŪSŲ SKAITYTOJAMS

Šis „Europos Lietuvio“ numeris yra paskutinis 1953 metais. Sausio 6 d., trečiadienį, spausdinamas normalaus dydžio pirmas 1954 metų „Europos Lietuvio“ numeris.

Gerb. Skaitytojus turime iš anksto įspėti, kad iki sausio 5 d. neprisiuntusiems prenumeratos mokesčio, arba nepaprašiusiems laiškeliu siųsti laikraščio, jo siuntimas be išimties nutruks, nes nuo sausio 5 d. spausdinami nauji adresai. Maloniai prašome visų skaitytojų atkreipti į tai dėmesį.

JAV UŽSIENIO R. MINISTERIO DULLES'O KALBA

Penktame šio numerio puslapyje spausdiname originale ministerio Dulles'o kalbą, kurioje jis paliečia Pabaltijo kraštų laisvės ir nepriklausomybės reikalus.

Mūsų skaitytojai, turį ryšius su anglais, galės juos supažindinti su JAV pažiūra tuo klausimu.

NAUJAS SĄJUNGOS SKYRIUS

Devynių lietuvių iniciatyva, Sheffielde įsisteigė naujas DBLS skyrius. Norintieji įstoti nariais į naująjį skyrių, prašomi kreiptis į J. Sirutį, 88 Sheldon Rd., Sheffield 7.

AUKOS „E. L.“ LEIDIMO SKOLOMS PADENGTI

6. 12. 53. — 13. 12. 53.

Derby skyriaus nariai	£ 14.19. 0
Wakenfield Seniūnija:	
P. Krasauskas	£ 1.10. 0.
V. Krasauskas	1. 0. 0.
J. Juškys	1. 0. 0.
P. Vasiliauskas	1. 0. 0.
K. Bražinskas	10. 0.
J. Bugenis	10. 0.
Seniūnijos kasa	2. 0. 0.
Viso	£ 7.10. 7.
Lowtono skyrius:	
V. Jokubaitis	£ 3. 5. 0.
K. Jankus	1. 0. 0.
J. Babilius	1. 0. 0.
B. Butkus	16. 0.
J. Balčiūnas	10. 0.
S. Skvarčius	5. 0.
B. Narbutas	5. 0.
M. Quinn	2. 6.
M. Urbas	2. 6.
A. Dilijonas	1. 0.
Viso	£ 7. 7. 0.
Asmeniškai aukas prisiuntė:	
K. Rusys ir J. Lubickas	£ 2.10. 0.
V. Stankus	1.10. 0.
M. Kilas	1. 5. 0.
J. Juška	1. 5. 0.
K. Bagdonavičius	1. 5. 0.
V. Babinskas	1. 0. 0.
V. Rimkus	1. 0. 0.
A. Rusys	1. 0. 0.
S. Starka	1. 0. 0.
A. Puras	15. 0.
P. Kybartas	15. 0.
T .Ramonas	15. 0.
A. Andrušaitis	15. 0.
V. Bumbliauskas	10. 0.
P.-R.	10. 0.
A. Neverauskas	10. 0.
P. Didžbolis	10. 0.
B. Jasinskienė	10. 0.
K. Svinkūnas	5. 0.
K. Jankauskas	5. 0.
J. Krikščiūnas	5. 0.
J. Jankūnas	5. 0.
P. Grimalis	5. 0.
J. Valiukonis	5. 0.
Viso	£ 18.15. 0.
Viso nuo gruodžio 6 d. ligi 13 d.	£ 48.11. 7.
Atkelta	£160. 6. 6.
Viso gauta	£208.18. 1.

AUKOS VASARIO 16 GIMNAZIJAI

Coventry skyriaus nariai:

Po £1.0.0. aukojo:

N. Mockus, A. Stakėnas, J. Jarutis, A. Goberis, A. Ripkevičius, J. Kazlauskas, J. Zakas, A. Petravičius, A. Kedikas, J. Vaičiulis. K. Kazlauskas, P. Šablinskas,

Po 10 šilingų aukojo:

S. Kotavičius

Po 7 šilingus aukojo:

I. Sudeikaitė

Po 6 šilingus aukojo:

S. Misevičius

Po 5 šilingus aukojo:

K. Antukas, J. Starkevičius, G. Jonelynienė, A. Sriubiškis, M. Jagminienė.

Po 2 šil. 6 penus aukojo:

V. Pilipavičius, J. Gilys, H. Hubė.

Po 2 šilingus aukojo:

M. Zarinskas.

Viso £13.18.0.

DBLS Iždininkas

GRĮŽO LONDONO LIETUVIŲ PARAPIJOS KLEBONAS

Ilgesnį laiką viešėjęs Romoje kun. Dr. Matulaitis pereitą savaitę grįžo Londonan. Jam nesant, klebono pareigas ėjo kun. A. Kazlauskas, kuris šiuo metu išvyko į provinciją lankytį didesnes lietuvių kolonijas, esančias jo žinioje. Pirmąją Kalėdų dieną kun. A. Kazlauskas laikys pamaldas Wolverhamtone.

TRIJŲ MOKSLEIVIŲ SVEIKINIMAS

Niekada savo gyvenime mes nepamiršime D. Britanijos lietuvių, kurie suteikė mums progos vasaros atostogų metu paviešėti šitame krašte.

Patirti įspūdžiai ir lietuvių vaišingumas gyvas mūsų atmintyje ir mes nuolat tebesidaliname tais įspūdžiais su savo mokslo draugais ir draugėmis, kuriuos mes patyrėme viešėdamos Londone. Šv. Kalėdų ir N. Metų proga dar kartą siunčiame didelę padėką tiems, kurie įgalino mums pamatyti Angliją, linkėdamos visokiariopos laimės.

B. Janušaitytė, R. Lipertaitė ir Mansytė — Vasario 16 Gimnazijos auklėtinės.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Palaikydami gražią lietuvišką Naujų Metų sutikimo tradiciją, Londone gyvenančius lietuvius kviečiame gruodžio 31 d., 8 val. vakare atvykti į Lietuvių Namus, 43 Holland Park, NAUJUOSIUS METUS sutikti. Staliukus iš anksto galima užsakyti pas Namų administratorių telf. PAR 9699. Veiks bufetas. Nemokamai šampano stiklas. Gros orkestras.

Įėjimas 2/6. Baras veiks nuo 5 val.

SUNKIAI SIRGO ALBINA MAŠALAITIENĖ

„Londono Vaidilos“ didžioji talkininkė ponė A. Mašalaitienė mėnesį laiko buvo akių ligoninėje, kur buvo operuota jai viena akis. Šiuo metu p. Mašalaitienė grįžo į namus, tačiau ilgesnį laiką ji negalėsianti dirbti.

APVOGĖ JAUNAVEDŽIUS

Neseniai vedusį A. Kadžionį, gyvenantį Londone, 99 Devon Port Rd., nežinomi piktadariai, dienos metu įsibrovę į butą, apvogė, išnešdami drabužius, vertingesnius namų rakandus, vestuvines dovanas ir 17 svarų grynais. Apvogti ir kiti gyventojai, gyveną tame pat name.

KALĖDŲ ŠVENČIŲ PROGRAMA LIETUVIŲ NAMUOSE

Gruodžio 24 d., 8 val. — KŪČIŲ VAKARIENĖ. Vakarienės mokestis — 12/6. Užsirašoma iki gruodžio 21 d.

Kalėdų Antrąją dieną, 7.30 val. ruošiamas pasilinksminimo ir pasišokimo vakaras. Gros 5 muzikantų orkestras. Įėjimas: svečiams — 2/6, viešnioms — nemokamai.

Gruodžio 31 d., 8 val. pradedama atsisveikinti su senaisiais metais, o 11 val. sutinkami NAUJIEJI 1954 METAI.

ŠILČIAU KAIP PER ŠEKMINES

Visoje Anglijoje iki gruodžio 17 d. buvo šiltesnis oras, negu vasaros metu. Taip, pvz., gruodžio 15 d. Londone buvo 3 laipsniais šiltesnis oras, negu birželio 2 d., karalienės vainikavimo dieną. Be to, iki šiolei stebėtinai maža ne tik Londonas, bet ir visas kraštas turėjęs miglų. Daugelyje vietų žydi vyšnios, pavasarinės gėlės ir kiti vaismedžiai. Gruodžio 15 d. Londone buvo 10 C. laipsnių šilumos.

Londono Lietuvių Sporto ir Socialinis Klubas, 345a, Victoria Park Rd. London E. 9.

2-ra., sausio 1954 metais rengia

NAUJŲ METŲ BALIŲ

Programoje: Linksmieji broliai su labai įdomiais kupletais.

Skiriama 20 dovanų įvairiems laimėjimams Gros 5-ių žmonių orkestras. Staliukus galima užsisakyti iš anksto pas Z. Jurą. Pradžia: 7-30 v.

Tame pačiame klube Pirmą Kalėdų dieną, 25-tą gruodžio 1953 rengiamas ŠOKIŲ vakaras. Pradžia: 7-30 v.

NOTTINGHAMAS

NOTTINGHAMO APYGARDOS VEIKLA

Šiuo metu visi Apygardos skyriai įsijungė į „Europos Lietuvio“ ir DB LS vajaus talką.

Derby skyrius, išklausęs atstovo Blinstrubo pranešimo iš metinio suvažiavimo, pasižadėjo kiekvienas narys sumokėti po 16 šl. E. Lietuvio parėmimui.

Corby skyrius nutarė rinkti aukas, bet surinkti tiek, kad jų būtų nemažiau, kaip 16 šl. kiekvienam nariui. Dėka darbščios skyriaus valdybos ir ypač skyriaus pirmininko Kukanausko ir sekretoriaus Vareikos, narių skaičius ūgtelėjo iš 24 iki 33. Šio skyriaus veikla iš tikrųjų yra pasigėrėtina.

Buckminsterio skyrius nutaręs pasiųsti centrui kasos likučius ir taip pat kiekvienas narys sutikęs mokėti po 1svarą.

Nottinghamo skyrius nusprendė kasos likučius persiųsti ir suruošti vakarą, kurio pelną paskirs „Europos Lietuviui“ paremti. Be to, aštuoni aukų rinkėjai su atitinkamais sąrašais aplankys narius, tikėdamiesi surinkti po 5 svarus kiekvienas. Nutarimo metu prieita išvados, kad rinkėjas, nesurinkęs šitokios sumos, jei norės, galės sumokėti pats. Prieštaraujančių neatsirado...

Mansfieldo skyriaus valdyba ir to skyriaus nariai nesutiko papasakoti savo planų: nepatikslinti gandai sklinda, kad šis skyrius turįs tokių sumanymų, kurie žada pralenkti visus Nottinghamo apygardos skyrius.

Kaip matome, Nottinghamo apygardos skyriai yra nusiteikę suvažiavimo nutarimus įgyvendinti, ir be didelių ir ilgų bergždžių diskusijų supranta reikalo svarbumą, ypač žūt būt išlaikyti vienintėlį Europoje savaitraštį „Europos Lietuvį“.

K. K.

LONDONO SKAUTŲ PADĖKA

Londono skautų-čių vardu reiškiu nuoširdžią skautišką ačiū DBLS Nottinghamo skyriaus valdybai už suteiktą mums garbę dalyvauti to skyriaus suruoštame Kariuomenės šventės minėjime. Taip pat nottinghamiečiams lietuviams už nakvynę ir lietuvišką vaišingumą.

Draugininkas J. Alkimavičius

WOLVERHAMPTON

Pradėdami Naujuosius 1954 metus, sausio 2 d., šeštadienį, wolverhamtoniečiai ruošia tradicinį Kalėdų Senelio sutikimą George Hotel, (Stafford Str.) salėje, 6 val., kuris dalins lietuviukams ir lietuvaitėms dovanėles. Po to latvių kapelai grojant — suaugusiems linksmas pasišokimas. Veiks N. Metų nuotaikos bufetas. Visus Wolverhamtono tėvus ir vaikučius, taip pat ir bevaikius, bevaikes, nevedusius ir netekėjusias maloniai kviečiame dalyvauti.

Džiugu būtų matyti ir svečius iš plačiųjų apylinkių ir kaimynystės miestų ir miestelių su vaikais ir be vaikų. Kalėdų Senelio ir N. Metų sutikimą ruošia vietos skyrius.

COVENTRY

1953 m. gruodžio 26 d. (antrą Kalėdų dieną), 18 val. Coventry, Pilot restorano salėje įvyks

KALĖDINIS SUBUVIMAS

Gros visiems žinomas lietuvių bandas. Turtingas kalėdinis bufetas. Kviečiame visus.

DBLS Coventry sk. Valdyba

Mielą DBLS Coventry Skyriaus narį

ALBINĄ ŽVINĮ ir

p-lę MARTHĄ KOENEN,

šeimos židinį sukūrusius, nuoširdžiai sveikiname ir linkime gražaus ir laimingo gyvenimo

Coventrio Skyriaus Valdyba ir Nariai

GRAŽI DOVANA — EUROPOS LIETUVIO **KALENDORIUS**

Kaina — 5/.

MANCHESTERIS

Š. m. gruodžio mėn. 27 d. (sekma dienį) 3 val. p. p. įvyks Manchesterio Lietuvių Soc. Klubo narių

VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

Bus renkama valdyba ir patiektas balansas bei pajamų ir išlaidų apyskaita.

Kalėdų Antrąją dieną Manchesterio Lietuvių Soc. Klubas rengia

ŠOKIŲ VAKARĄ

Programoje „Linksmieji broliai“. Gros p. Orentų orkestras. Pradžia 5.30 val. p. p. Įėjimas nemokamas.

Klubo Valdyba.

Naujų Metų išvakarėse Manchesterio Lietuvių Soc. Klubas rengia tradicinį Naujųjų metų sutikimą.

Šokiams gros p. Orentų orkestras. Pradžia 8 val. p. p.

Be to, Naujų Metų dieną Klubo patalpose rengiami šokiai. Gros akordeonistas. Pradžia 6.30 val. p. p. Įėjimas nemokamas. Nariai bus nemokamai pavaišinti.

Klubo Valdyba

KŪČIŲ VAKARAS MANCHESTERYJE

DBLS Manchesterio skyriaus ir Manchesterio Socialinio Klubo Valdybos ruošia

BENDRĄ KŪČIŲ VAKARĄ.

Norį dalyvauti, prašomi užsirašyti pas p. A. Jalovecką arba pas Klubo sekretorių p. I. Lauruvėną.

Kūčių vakarienės pradžia 7 val. Vakarienės mokestis 15 šilingų.

Rengėjai

ITALIJA

Tėvai Saleziečiai yra įsteigę prie Torino miesto lietuvių vaikams mokyklą, kurioje šiuo metu jau mokosi apie 40 berniukų. Lietuvos Diplomatijos Šefas, grįždamas iš Paryžiaus pasitarimų, aplankė su žmona šią mokyklą ir visą lietuvių salezietį įstaigą, kartu su lietuviška spaustuve. Dėkodamas už šį atsilankymą, vyresnysis tėvas salezietis Juozas Zeliauskas ir kiti broliai saleziečiai atsiuntė tokį raštą, pasirašytą taip pat visų mokinių:

Mes dėkojame Jums iš visos širdies už parodytą susidomavimą mumis. Mus suprasi, Pone Ministeri, jei ir per drąsiai išreikšime mūsų mintį. Mes gerai žinome, kaip Tamsta esi visų vertinamas diplomatas ir mes vertiname Tamstos žygius. Bet mes dar jaučiame, jog Tamsta mums gero nori ir už tai mes Tamstą mylime. Tremtyje visi taip esame reikalingi meilės. Todėl Tamstos asmeny matome Tamstą ne tik kaip didelį žmogų, bet ir kaip mums brangų, kaip mūsų tėvą, sakytume, atstovaujantį krašte likusį mūsų tėvelį. Tokia, Pone Ministeri, yra mūsų daugiau širdžių negu proto padiktuota interpretacija Tamstos atsilankymo mūsų tarpe.

Lietuvių Saleziečių Institutas Castelnuovo Don Bosco

Vytautas Palubinskas MIC ir Antanas Lubickas MIC, abu studentai klierikai Romoje — Nekalto Švenč. Mergelės Marijos šventėje — gruodžio 8 d. Marijonų Kongregacijoje padarė amžinuosius vienuoliškus įžadus. Įžadus priėmė Vyr. Marijonų Vadovas Kun. Dr. Ladislovas Mroczek MIC. Iškilmėse, kurios vyko TT Marijonų koplyčioje, be skaitlingo pačių Marijonų būrio dalyvavo nemaža ir romiečių ir Seserys Felicianės iš USA.

Abu naujieji Marijonai teologijos studijas gilina tarptautiniame ANGELICUMO universitete. V. Palubinskas kunigystės šventimus priims po Naujų Metų, o A. Lubickas — sekančiais akademiniais mokslo metais.

Be mūsų tautiečių amžinuosius vienuoliškus įžadus drauge sudėjo ir brolis latvis tremtinys Stasys Dadžans MIC ir amerikiečiai studentai klierikai: Jonas Szantyr MIC ir Eduardas Pelkowskį MIC, abu, be to, gabūs muzikai ir solistai.

Vyr. Marijonų Vadovas, priėmus amžinuosius įžadus, pasakė gyvą pamokslą, iškeldamas tikrą, vyrišką pamaldumą į Švenč. Mergelę Marijį ir pabrėždamas gražų simbolizmą, kada vos paskelbus Marijos Metus, penki vaikinai stoja amžinon vienuoliškon tarnybon po Marijos vėliava, kad galėtų sekmingiau kovoti už KRISTAUS karalystės įsigalėjimą savo ir kitų širdyse.

Po to sekė visų Romos Marijonų vienuoliškųjų įžadų atnaujinimas ir iškilmingos Mišios. Jas laikė Marijos garbei pats Vyr. Marijonų Vadovas, asistuojant dijakonui— Kun. Dr. K. Matulaičiui MIC (Anglijos Marijonų Vyresnysis) ir subdijakonui Kun. J. Jančiui (Vyr. Vadovo pavaduotojas).

NAUJAS LIETUVIO KAPAS SVEICARIJOJE

Gruodžio mėn. 2 d. Šveicarijoje WIL/SG kapuose išaugo naujas kapas, priglaudęs a. a. Dr Joną AUGEVIČIŲ amžinam poilsiui.

A. a. Dr. Jonas Augevičius gimė 1883 m., sausio mėn. 20 d. Šeduvoje, Panevėžio apskr. 1903 m. baigęs Šiaulių gimnaziją išvyko į Maskvą studijuoti mediciną. Įsigijęs daktaro laipsnį, dirbo gydytoju Rusijos kariuomenėje. Atsistačius Nepriklausomai Lietuvai 1918 m. grįžta į tėvynę, kur paskiriamas Vilniuje mokyklų bei vaikų prieglaudų gydytoju. Nuo 1922 iki 1944 m. dirba medicinos darbą Kėdainiuose ir Kaune. Kėdainiuose 5 metus veda apskrities ligoninę. 1931 m. stoja karinėn tarnybon Lietuvos kariuomenėje, II pėstininkų divizijos gydytoju Kaune, pulkininko laipsnyje. Būdamas karo žinyboje 5 metus veda Lietuvos Raudonojo Kryžiaus džiovininkų sanatoriją Kaune, A. Panemunėje. 1940 m. išeina į atsargą ir pereina į Kauno miesto Savivaldybės sanitarinę tarnybą — sanitarijos inspektoriumi. Vėliau paskirtas visų Kauno miesto ligoninių vyriausiuoju sanitarijos inspektoriumi. Artėjant bolševizmui, 1944 m., apleidžia Lietuvą ir 1945 drauge su lietuvių pabėgėlių srove, atvyksta į Šveicariją. Gyvendamas emigracijoje a. a. Dr. Augevičius sielojasi ir rūpinasi lietuvių pabėgėlių sveikatos reikalais. Šveicarijoje įsteigus lietuvių pabėgėlių stovyklą Yverdon'e dr. Augevičius eina stovyklos gydytojo pareigas.

Paskutiniuoju laiku a. a. dr. Augevičiaus sveikata silpo. Buvo priverstas atsisakyti savo mėgiamo darbo, kuriam paaukojo visą savo gyvenimą.

Šalia savo profesinio darbo a. a. Dr. Augevičius rūpinosi Lietuvos ir lietuvių tautos reikalais. Aktyviai ir energingai dirbo visuomeninį darbą, organizuodamas Šveicarijos Lietuvių Bendruomenę, šiam darbui nesigailėdamas nei savo laiko nei jėgų.

Š. m. lapkričio mėn. 29 d. 12.30 val. šis kilnus Lietuvos sūnus užmerkė amžinam poilsiui akis, palikdamas liūdinčius žmoną, sūnų ir dukrą.

A. a. dr. Augevičius palaidotas Vil/SG kapuose. Trispalve uždengtas karstas, paskutinį kartą lėtai keliavo miestelio gatvėmis, lydimas lietuvių bei gausaus šveicarų būrio.

Prie kapo atsisveikinimo žodį tarė: Dr. Schneider, Psychiatrinės ligoninės viršininkas, atsisveikindamas su velioniu ligoninės medicinišk kojo personalo vardu ir PLB Šveicarijos Krašto Tarybos Pirmininkas p. Dr. A. Gerutis, atsisveikindamas lietuvių bendruomenės vardu.

Tylus, vainikais bei žalumynais papuoštas kapas, ant kurio ir lietuviška trispalve papuoštas Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės vardu uždėtas vainikas, bylos praeiviui apie šį tolimojo krašto sūnų, kuris ilsisi svetimoje žemėje ir laukia valandos, kada, pagal dr. Geručio pasakytus židžius, visi pasaulio lietuviai pabėgėliai: gyvi ir mirę, vėl su sijungs laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje.

Ilsėkis ramybėje kilnusis, daug tautai ir Tėvynei nudirbęs Lietuvos sūnau! Tavo gyvenimas bei nuveikti darbai švies mūsų ateities darbams ir teiks mums ištvermės sunkiame pabėgėlio gyvenimo kelyje.

ap

VOKIETIJA

KALĖDINĖ DOVANA VOKIETIJOS PLB PIRMININKUI Pr. ZUNDEI

Geradaris gandras, susitaręs su ponia Zundiene, Vokietijos PLB pirmininkui Pr. Zundei, Kalėdų proga atnešė ypatingai gražią dovaną: sveiką dukrelę. Nuo šių Kalėdų p. Zundės šeimon Senelis atneš trims jauniesiems dovanas: sūnui ir dviems dukrelėms.

LIETUVIŲ EVANGELIKŲ VOKIETIJOJE ŠALPA

Lietuvių Evangelikų Liuterionių Vyriausiosios Bažnyčios Tarybos Pirmininkas, kun. A. Keleris, praneša apie „Lutheran World Federation“ pastangas suintensyvinti evangelikų tremtinių šalpos darbą.

Tam reikalui Baden-Wuerttembergo, Rheinland-Pfalz ir Hesseno lietuvių apylinkės prašomos pranešti Vokietijos Krašto Valdybai:

a.) apie sergančius džiova (nuo kada serga ir kokioje ligoninėje),

b.) apie sirgusius džiova (nuo kada iki kada ir kur),

c). apie sveikatos įstaigose tikrinamuosius ar tikrintuosius Tbc. ligonius, nors jie ir nebūtų buvę ligoninėje, pranešant taip pat nuo kada jie yra sveikatos priežiūroje araba kada jie toje priežiūroje buvo.

Šios žinios duodamos tik apie lietuvius evangelikus, nurodant:

1.) vardą, pavardę, gimimo datą ir vietą, tautybę, vedęs, nevedęs, našlys ar išsiskyręs ir kiek šeimos narių.

2). tikslų antrašą (ir šeimos narių)

3). ar turi darbą ar bedarbis (nuo kada),

4). karo sužalotas ar invalidas (rentės suma),

5). ligoniai prašomi pranešti, jei tas galima, kada jie numatomi būti iš ligoninės atleisti.

Prašoma, pačiu ligonių labui, žinias suteikti greit ir tikslias, nes nuo to pareis ir pati pagalbos akcija. Prašoma Vokietijos Krašto Valdybai pranešti ir ateityje tuojau apie naujai susirgusius džiova lietuvius evangelikus.

PAVĖLUOTAS ATSISVEIKINIMAS

Praeitame „Informacijų“ numeryje pranešėme apie Hannover-Stoecken stovyklos lietuvio Mazūro mirtį. Tik jį, palaidojus, sekančią dieną, lėktuvu iš JAV, paskutiniam atsisveikinimui, atvyko jo augintinis Paulius, tarnaująs amerikiečių kariuomenėje, netoli Kanados, X Forte.

Ir koks buvo P. nusiminimas, kai rado supiltą kapą. P. jau turi sudaręs visus dokumentus globėjų išvykimui į JAV ir buvo tikras galėsiąs bent dalimi atsilyginti už jo užauginimą.

P. su amerikiečių armija pasirašęs 5 metų karinės tarnybos sutartį. Po kelių metų bus siunčiamas kadetų mokyklon, o ją baigęs karininko laipsniu, automatiškai gaus ir JAV pilietybę.

MEMINGENAS

22 lapkričio Memmingene gyveną lietuviai iškilmingai atšventė Kariuomenės Dieną. Kun. Ant. Bunga atlaikė ryte pamaldas už tautos didvyrius.

3. val, Memmingeno didžioje pilies salėje komiteto pirmininko kun. Ant. Bungos žodžiu atidaromas aktas. Žodyje kun. Bunga ragino sekti tautos didvyrio keliu. Atsistojimu pagerbiami kritusieji. Po to seka gili ir turtinga Prof. Dr. A. Rukšos paskaita. Prelegentas nušviečia lietuvio visais laikais ramų būdą, drauge ir jo didvyriškumą sunkiose Tėvynei valandose. Vaizdžiai nupiešia Lietuvos kariuomenės kūrimosi laikotarpį. Kario garbę apgynę ir lietuviai partizanai, kurie daugumoje buvo kariai.

Meninė dalis, tai muz. Budriūno nuopelnas: scenoje susirinko apie 40 choristų, kurie išpildė net 3 naujus dalykėlius: Nuostabiai gražiai nuskambėjo J. Gudavičiaus „Kur girios žaliuoja“, St. Šimkaus „Sėdžiu po langeliu“ ir K. V. Banaičio „Beržų šakos žemai linko“. P. muz. M. Budriūnas, kuris visa širdimi ir dabar įsilieja į dainos ugdymo darbą, jau ir Lietuvoje jis buvo žinomas muzikas ir chorvedys.

Solo pasirodė P. Vaitkūnaitis ir Šatiks. Visus stebėtojus gražiai nuteikė ir tautinių šokių grupė. Tautiniams šokiams grojo L. Gustaitis. Br. Čepulevičius padeklamavo eilėraštį.

Minėjimą uždarė Karių Sąjungos Memmingeno skyriaus pirmininkas kap. Kairionis. Jis padėkojo visiems, kurie prisidėjo prie šios šventės suruošimo.

Vakare, toje pačioje salėje, choro krikštas. Prie gržiai papuoštų stalų susėdo per 60 asmenų. Choras pakrikštytas „DARNOS“ vardu. Choro kūmais buvo seniausi Memmingeno gyventojai Radzevičiai.

Dalyvis.

(atkelta iš psl. 1.)

gos ir agresijos veiksmus visuomet paverčia įspūdingais išlaisvinimo aktais. Tam tikslui pasirodė praneši mas apie rinkimus į Liaudies Seimą su vienintelių kandidatų sąrašu ir visi kiti veiksmai, privedę prie Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą. Kad įjungimas į Sov. Sąjungą negali būti siejamas su Sovietų keliama laisva lietuvių tautos valia, gali paliudyti kad ir ši minėtojo Liaudies Seimo nutarimo pastraipa: „Dabar tauta, galingosios raud. armijos padedama... įkūrė krašte tarybinę valdžią... Jei tauta galėjo savo krašte įvesti vienintelę teisingą tarybinę tvarką, tai šitai įvyko tik Sov. Sąjungos dėka". Taip buvo nuleista uždanga už šitos Sovietų surežisuotos komedijos.

Nurodęs, kad Lietuvos diplomatiniai atstovai nieko nelaukdami protestavo prieš šį sutarčių laužymą ir tautos valios klastojimą, min. Žadeikis sakėsi esąs laimingas galįs pažymėti, kad JAV buvo pirmosios, kurios viešai ir pabrėžtinai nurodė tą smurtą bei neteisę ir kad jos tokio nusistatymo tebesilaiko ir toliau. Baigdamas savo pareiškimą, min. Žadeikis kreipėsi į „visus mano tautiečius, gyvenančius laisvajame pasaulyje, o ypač JAV-se, kad liudytų Atstovų Rūmų Pabaltijo komitete tai, ką Jūs esate matę ir patyrę. Aš esu tikras, kad toji tiesa, kurios Jūs esate gyvieji liudytojai, prisidės prie nuplėšimo kaukės nuo apgaulės ir smurto, kuriuos Sov. Sąjunga yra panaudojusi Lietuvos atžvilgiu. 1941 m. sukilimas, nenuilstamas rezistencinio sąjūdžio Lietuvoje pastangos ir gausingos patriotinės organizacijos laisvajame pasaulyje įrodo nepalaužiamą lietuvių tautos valią būti laisvai ir nepriklausomai. Būdami tvirtai įsitikinę, kad laisvė yra nedaloma, mes tikime, jog laisvojo pasaulio pastangos prisidės prie Laisvės triumfo, ir šis turi privesti prie Lietuvos suverenumo atstatymo" — šiais žodžiais baigė savo pareiškimą min P. Žadeikis.

(atkelta iš psl. 5)

palikti dukteris krikščionių tikyboje, jis jas pats išmokino ir paruošė krikščionių dogmų. Vyskupas nurodė, kad čia yra prav. archerėjus Sergijus. Pulkininkas numojo ranka: dėl tų pačių sumetimų negalėjau kreiptis Rusijoje, nes mane išduos NKVD, suareštuotų ir išsiųstų į Sibirą sunkiems darbams. Sergijus atsiųstas iš Maskvos, tad toks pat sovietų agentas. Įsitikinęs pulkininko nuoširdumu ir pakalbėjęs su mergaitėmis, kurios tikrai buvo paruoštos, vyskupas jas pakrikštijo.

Po jo liudijimo Kerstenas pareiškė: dabar liudininku stos katalikų kunigas, kurio aš neindentifikuosiu, dėl jo giminių Lietuvoje. Jis devės kaukę.

Stenografė įvedė iš raštinės kunigą su kauke, kuris papasakojo, kaip jį suėmė ir žiauriai kankino, įžeidinėdami Dievą ir tikėjimą.

Jo fotografija su kauke tilpo „Herald Tribune" sekmadienio num.

Po jo, trumpą parodymą davė latvių ev. kunigas prel. Stukelis panašaus turinio surašytą parodymą apie Latviją.

Jį išklausius, New Yorko sesija pasibaigė. Pirmininkas pranešė, kad gruodžio 7 d. 10 val. ryto jie tardys Detroite.

EDINBURGAS

DBLS Edinburgo skyrius ruošia Kalėdų antrą dieną Edinburge savybės vakarą.

Arbatėlė, dainos, vaidinimėlis ir šokiai. Pradžia 4 val. Įėjimas 3 šil. Salė — Edinburge, 16 Bucclench Place.

Visus lietuvius maloniai kviečiame atsilankyti.

LIETUVIŠKOS SPAUDOS MYLĖTOJAMS

Prašome 1954 m. užsisakyti: vaikams — puikus mėnesinis leidinys TĖVIŠKĖLĖ. Iliustruotas ir spalvotas — metams 22 šl. Savaitraštis DIRVA — 44 šl. LIETUVIŲ DIENOS — 25 šl. 8 p. DARBININKAS — 44 šl. Dienraštis DRAUGAS — 4 sv.

Naujos knygos: Pirandello — PIRMOJI NAKTIS — 8 šl. Maupassant — MOTERS ŠIRDIS — 18 šl. 4 d. Dr. Joniko — LIETUVIŲ KALBOS ISTORIJA — 22 šl.

Rašyti: Dainora Daunoraitė, 49 Thornton Ave. London W. 4.

Inžinerijos fabrikui reikalingi darbininkai (liejykla ir mašinų skyrius) vakarų Anglijoje. Viengungiams yyrams parūpinama išlaikymas ir kambariai hostelyje.

Angliškai rašyti: Employment Departament, R. A. Lister and Co., Ltd., Dursley, Glos.

MUSU AKIMIS

IŠ DIDELIO DEBESIO - PURKŠT

AL. DICPETRIS

Ir tokiu būdu jau po Bermudos. Atsiminkim tik, kaip į ją buvo ruošiamasi: Anglija ten vyko su entuziazmu, Prancūzija — susiraukusi ir skeptiška, Amerika — su patiekos šypsniu (nes kartais ir didelėj politikoj reikia gi žygiuoti vien todėl, kad ką nors patiešytum). Atsiminkim tik, kokių daug žadančių vilčių į ją buvo dėta — ypač vakariečių vienybės ir stiprybės pademonstravimo atžvilgiu. Bet taip pat atsiminkim, kad aš jau praeitą kartą porinau, jog vakariečiai Bermudon vyksta, mažiausia, su augštyn kojom apverstom dienotvarkėm savo portfeliuose.

Tad kokios tos konferencijos išdavos? Spauda paskelbė labai nedaug. Pirmasis komunikatas buvo tik toks: „Prezidentas Eisenhoweris, Sir Winston Churchillis ir M. Laniel šį vakarą turėjo pirmą posėdį Mid-Ocean klube, Bermudoje. Kartu buvo ir ponai (užs. Reik ministeriai) Dulles, Eden ir Bidault, kurie jau ir prieš tai buvo posėdžiavę. Buvo bendrai peržvelgta pasaulinė situacija (tai bus tęsiama ir toliau). Užsienio reikalų ministeriai susitiks rytoj pasvarstyti Sovietų notos. Bus posėdžiaujama kasdien visą savaitgalį".

Spauda komentuoja, jog, Sir W. Churchilliui spaudžiant, pirmininkavo prezidentas Eisenhoweris ir kad buvo sutarta tokia dienotvarkė: 1. Atsakymas į rusų notą ir peržvelgimas rusų politikos; 2. Europos Gynybos Komiteto ir NATO reikalai, nepamirštant ir atominių ginklų ir 3. Tolimieji Rytai, Indo-Kinija, Korėja ir prekyba su Kinija.

Besišnekėdami jie ten sutikę, jog Rusija vis dar siekianti pasaulinio komunistų dominavimo. Mūsų atžvilgiu tai be galo įdomus tvirtinimas. Atrodo, tarsi tie trys didieji būtų maži vaikai, kuriems reikia net atskirų konferencijų susidaryti nuomonę, kad Rusija vis dar siekia pasaulinio komunistų dominavimo. Norėtųsi jų paklausti, kada, jų manymu, Rusija to nesiekė, ir ko, jų manymu, Rusija iš viso siekia — Kalėdų Senelio pareigų?.

Kadangi jie jau priėjo šito labai sunkaus sprendimo — jog Rusija vis dar siekia pasaulinio komunistų dominavimo — tai iš jo išplaukė ir kitas toks pat labai naujas sprendimas: todėl vakariečių gynybinės pastangos neprivalo sušvelnėti. Bet Sir Cchurchill nepamiršo pridėti, jog, nežiūrint tų abiejų pirmųjų sprendimų, „neturi būtį praleista jokia proga pagilinti su Rusija ekonominius — prekybinius ir politinius saitus". Šitas Sir Churchillio priedas ypač įdomus turint dėmesy tai, kad Anglija ir be jo yra užtenkamai plakama Amerikoj už bizniavimą su raudonaisiais. Pirkliai, tačiau, per amžius tokie: išvyk tu jį lauk pro priekines duris — jis lys atgal pro užpakalines, kol užuos ten biznį ir uždarbį...

Na, bet tai daugiau antraeilis dalykas — anglų biznis — anglų reikalas. Tačiau Bermudos konferencija buvo ne vien anglų, o, sakyčiau, pasaulinio masto reikalas. Tad kas gi iš jos išėjo? Gal būt, kad ir labai daug, gal ten pilna visokių slaptų nutarimų ir susitarimų, bet — spauda apie tai nekalbėjo. O turint dėmesy, kad ten buvo suskridę šimtai spaudos atstovų — tai irgi įdomus reiškinys: kodėl tie spaustuvininkai buvo taip kuklūs? Atsakymas tėra vienas — nebuvo apie ką kalbėti, nes iš didelio debesio išėjo tik — purkšt. O, tiesa, tarp kitko — visi šį tą laimėjo: Prancūzija namo grįžo su ta pačia liga — sirgti būsimos vokiečių kariuomenės baime (taigi, ji nieko nepralaimėjo, o nepralaimėjimas jau savaime yra laimėjimas). Anglija laimėjo tiek, kad turėjo progos tarptautiniame forume pademonstruoti savo taikos bet kuria kaina ir biznio meilę plius nutarimą į Bermudą grįžinti ir savo kariuomenę (nes šiuo momentu ten perdaug amerikonų kariuomenės). Amerika laimėjo tiek, kad ir toliau užakcentavo savo nesikeičiančią politiką raudonųjų atžvilgiu ir kad, nors didelėm Sir Churchillio pastangom ir apšvelnintą, prez. Eisenhoweris turėjo progos pasakyti pasauliui puikią atominę kalbą. Taigi, mano manymu, daugiausia laimėjo Amerika, nes ji nieko nepirko, nieko nepardavė, o tik patvirtino teisingą savo taktiką raudonųjų atžvilgiu.

Bet viso šita buvo žinoma visiems jau iš anksčiau — tad kam čia dar reikėjo Bermudos konferencijos? O, pasirodo, kad jos reikėjo (juk žinome, kaip labai jos norėjo Anglija.) O jos reikėjo tam, kad didžiausią laimėjimą suteikti ketvirtam didžiąjam — Rusijai. Taip, mieli kaimynai, iš Bermudos konferencijos daugiausia laimėjo Rusija: pirma — pakiškdama keturių didžiųjų konferencijoj dalyvauti sutikimo notą, ji pasiekė to, ko norėjo, būtent, kad į Bermudą suvažiavę trys vakarų didieji nieko nepasiektų. — Na, jie nieko ir nepasiekė (net pirmajame komunikate paskelbtos dienotvarkės ribose: jokių svarbių nutarimų Korėjos taikos, Indokinijos, Kinijos, Tolimųjų Rytų ir t.t. klausimai, nekalbant jau apie tą vakariečių vienybės ir stiprybės pademonstravimą); antra — į vienintelę ir stipriausią Bermudos konferencijos išdavą — tą puikiąją prezidento atominę kalbą — Rusija jau davė savo atsakymą: šio mėn. 9 d. vakare Maskvos radio taip prabilo: „Iš prezidento Eisenhowerio kalbos darosi visiškai aišku, jog Jungtinės Amerikos Valstybės visai nesuinteresuotos pasaulinės įtampos varžtų atleidimu. Iš viso, Eisenhoweris išėjo pirmyn su atominio karo grąsinimais ir jėgos politikos garbinimu. Jis nauja versija bandė prakišti jau pasenusį tą patį, Baruoho planą, kuris kovoja su atominių ginklų kontrole ir uždraudimu. Tai buvo atominio karo kalba".

Štai tau, boba, ir pyragai! Tu siųlai Rusijai duonos gabalėlį, o ji sako, kad tai akmuo, kuriuo tu jai grąsini; tu sakai jai, kad, jeigu šiais ginklais kariausim — visi žūsim, o Rusija sako: nesigąsdink, brolau, nes mes visiškai nebijom.

Tad kas gi kitas išėjo iš Bermudos konferencijos, jeigu ne gėdingas purkšt?

EILINIS KELLY KALBA

Anglijos parašiutininkas eilinis Frak Kelly, prie Arnheimo pakliuvęs į vokiečių belaisvę, o iš ten atsidūręs rusų belaisvėje, kaip paprastai, jų buvo nuteistas aštuoniems metams už špionažą ir pagaliau praeitą mėnesį paleistas. Tik kaulai ir oda, jis buvo paguldytas karinėj anglų ligoninėje Hannoveryje, kur, šiek tiek atsipeikėjęs, praeitą savaitę jis davė pirmuosius savo parodymus žurnalistams.

Su ašaromis akyse ir lūžtančiu balsu jis kalbėjo apie savo kančias: „Ar galit įsivaizduoti, ką reiškia būti kasdien tardomam po 16 valandų, mušamam, daužomam, spardomam diena po dienos savaitė po savaitės, mėnuo po mėnesio? Ar yra pasaulyje kas nors brutališkesnio už šias žmonių pavidalo bestijas — rusų komunistus, kurie šitaip elgiasi su visais jų vergijon pakliuvusiais niekuo nekaltais žmonėmis? Ten yra ne gyvenimas, bet pragariškos kančios, kur mirtis būtų tik lengvas išsigelbėjimas, — dėl to aš ne kartą bandžiau ir nusižudyti. Leiskit tik man sugrįžti Anglijon, kad aš galėčiau papasakoti pasauliui, kas yra Rusija..."

Na, taip, mes užjaučiame šitą vargšą kareivį visa savo širdimi, nes mes visi daugiau ar mažiau pažįstam rusišką rojų, bet... mielasis, ką tu čia savo kalboms Anglijoj padarysi, ką tu čia įtikinsi, kada šimtai tūkstančių tų rojaus aukų čia laikomi tik propagandistais? Ką tu čia padarysi, kada iš Anglijos kas savaitę čia viena, čia kita — čia moterų, čia studentų, čia prekybininkų, čia inžinierių ir tt. ekskursija išvyksta Rusijon, „laisvai" visur važinėjasi, „laisvai" visur viską mato, o grįžę ir rašo, ir pasakoja, koks ten neblogas gyvenimas esąs (ar verta tau ir besakyti, kad tie visi ekskursantai girdi ir mato tik tai, ką budri kokio Kruglodurovo akis jiems leidžia?) Ką tu čia padarysi, kad net tada, kada tavo broliai dešimtimis ir šimtais krito Korėjos laukuose, tavo kraštas tavo brolių žudikams pardavinėjo kulkas? Ką tu čia bepadarysi, kai tuo pačiu momentu, kada tu pasauliui pasakoji apie savo ir milionų vergų kančias, tavo valstybės vadovai, bet kokios savigarbos nebetekę, iš tavo kankintojų prašyte prašo— draugiškumo? Ką tu čia bepadarysi, kada jie tavo kankintojams net nepuolimo garantijas siūlo? Tu, lygiai, kaip ir mes, žinai, kad tuo momentu, kada tavo kankintojai užtenkamai prisigamins atominių bombų, jie, nė neprašomi, atneš visam pasauliui tą visų taip išsiilgtą „draugiškumą", taiką ir rojų. Bet pabandyk tu apie tai kalbėti — ir tu, kaip ir mes, būsi apšauktas tuščiu propagandistu, ko gero gal ir fašistu. Blogiausiu atveju, jeigu jie nenorės tavęs, kaip tautiečio, įžeisti tuo foreineriam skiriamu epitetu, jie, skaniai valgydami fiš- end- čipsus, pasakys tau abejingai: I couldn't care less! Nes jie taip daug turį visokių kitokių reikalų: darbą ir overtaimus, football-pools, arklių reisingus, kiną, barą... Jie pasakys, kad tai jau politika — gi politika rūpintis yra specialūs žmonės, tad what is the use of tavo kalbų, mielas, vargše kareivi Kelly?

— Suplušau ir sušilau, kol šį maišą atrišau!...

Šv. KALĖDŲ ir NAUJŲJŲ METŲ PROGA
nuoširdžiai sveikina
Lietuvių Spaustuvės Rėmėjus
ir
visus Bendradarbius

NIDOS Spaustuvė, Londone.

BARBOROS DIENORASTIS

Advento metu buvau nutarusi, pagal „Sekmadienio Rimčiai" patarimus, susikaupti vienumoje. Būčiau šį nutarimą gal ir išlaikiusi, jei... ne tūlas Rimtelis, kuris sekdamas Dr. Valterio pėdomis, vis dar negali manęs užmiršti.

Taip pvz., paskutiniame „E. Lietuvio" numeryje viešai paskelbė, kad Kalėdoms padovanosiąs man „lipstiką" su batareika. Ačiū. Laukiu. Graži dovana ir naudinga. O Dr. Valterio dėmesiui turėčiau paskelbti, kad ne tik aš, bet ir vyrai (ir dar ko kie vyrai!) kopdami į Everesto kalno viršūnę, kaip dabar paaiškėjo, įkopė tik todėl, kad buvo išsidažę mūsų kasdien vartojamais pieštukais lūpas. Nes šitaip elgtis patarusi jiems paskutiniųjų dienų medicina. Pasirodo, kad dažytos lūpos nesusproginėja nuo šalčio, vėjo ir darganų. O ką prieš metus įrodinėjo Dr. Valteris. Maža to, Londone puikiai koncerte dainavusi solistė p. Valterienė, mano didžiausiam malonumui, scenoje pasirodė kukliai, bet labai skoningai apsirengusi ir, jei ne klystu, jos lūpas buvo palietęs pasmerktasis daktaro lipštikas...

Užsiminusi apie koncertą, norėčiau atkreipti malonų recenzentų dėmesį, kad jie nepamirštų paminėti ir tų „solistų", kurie koncerto metu be nertraukos „akompanavo" didžiųjų durų štangomis, kulnų kaukšėjimais ir ypač verti dėmesio pianisto akompanatoriai — kasininkai, garsiai skambinę svariais variais. Pinigų muzika buvo tokia maloni, kad klausytojai nuolat žvalgėsi į kasos pusę... Verti dėmesio ir Londono šviesuomenė — žibintai, kurie nepraleidžia progos atvykti į kultūrinius parengimus: koncertus, vaidinimus. Pereito šeštadienio koncerte jų buvo iš tikrųjų daug... Gal visas tuzinas... Šv. Ono: Draugija, koncerto šeimininkė, taip pat ir solistai labai dėkoja už dėmesį, ir tokį gausų šviesuomenės dalyvavimą...

* * *

Savo dienoraščio puslapėlius bevartydama, laikraščio 29-to gradas laiškelio iš Vokietijos, sustojo to, šitokią ištraukėlę: Kariuomenės šventės Stuttgarte nepavyko surengti, nes ten balsų dauguma buvo nutarta, kad, jei jau rengiama kariuomenės minėjimai, tai kodėl neįengiami kriaučių ir šiaučių minėjimai?! Gir di, Kariuomenės Šventės minėjimas — tai Smetonos diktatūros ragerbimas ir jo, Smetonos, išmislas. Šią mintį ypatingai karštai palaikė viena VLIKo technikinė bendradarbė, kuriai entuziastingai pritarė vienas taip pat augštosios technikos atstovas. Būdama artilerijos globėja (Barbora) ir vieną ir kitą keliu į grandinio laipsnius, tikėdamasi, kad ir ateityje jie energingai kovos su „diktatūriškais Smetonos išmislais", griežtai protestuodami prieš buožių tradicijas — ruošti Kariuomenės šventės minėjimus.

* * *

Grįžtant iš Londone įvykusio koncerto, mano draugas Valentinas klausia: — Sakyk, Barbut, kaip tu, retkarčiais rašydama į laikraščius, galvoji, ar tas Urbonas tikras, ar netikras?

— Kaip tai tikras, ar netikras?

— Vienas man sakė, kad tai tik redakcinė meškerė, toks masalas, kad redaktorius turėtų daugiau straipsnių?...

Šitoksai mano draugo įtarimas ir mane privertė susimąstyti. Gal iš tikrųjų tas Urbonas yra tik specialiai sugalvotas baubas, centro organams bauginti? Tiesą pasakius, manęs jis nė kiek neišgąsdino. Išgąsdino mane jo gynėjas N. Mockus, dėkodamas Augščiausiajam, kad jį padarė viengungiu. O aš, ko gera, per Kalėdas būčiau susigundžiusi gauti dovanų Vliko išleistą jaunavedžiams knygą, kuri, kaip skelbia, moko auklėti lietuviškoje dvasioje vaikus. Dabar ir pati nežinau, ar klausyti p. Mockaus patarimo, ar stengtis gauti Vliko dovanas? Vieną ką Mockus gera padarė, tai įspėdamas, kad už Lietuvių Namų b-vės baltarankiu direktorių iš tikrųjų neverta tekėti, nes jie, kaip pasirodo, direktoriai tik iškaboje, o praktikoje tokie pat driskai, kaip ir ramybės man neduodąs Valentinas. Lūkterėsiu p. Mockaus stone iki kitų Kalėdų, nes iš jo straipsnio susidariau nuomonę, kad jis galvoja ir kitiems pataria galvoti gyvenimiškai. Valentinui atsakysiu. Tegu lūkterėja. Vliko dovanos nepabėgs. Tegu sau dėl jų kovoja ponia Trijų vaikų motina. Gal, sakau, tarp jos ir knygos leidėjų dabar prasidės tokios diskusijos, kad visoje spaudoje nubluks augšto pilotažo augštose pakopose augšti nesutarimai dėl nesusitarimų, ir užviešpataus ramybė geros valios žmonėms, ko iš tikrųjų aš ir mano būsimasis driskius Valentinas vienbalsiai linkime.

PADĖKA

Geriesiems bičiuliams ir pažįstamiems, nuolat mane lankiusiems ligoninėje ir namuose, paguodusiems nuoširdžiu žodžiu ir gražiomis dovanomis, tariu bičiulišką ačiū.

Albina Mašalaitienė

Pigiai parduodamas 4-rių kambarių ir virtuvės namas.

Norintieji pirkti prašomi kreiptis raštu: S. Majauskas, Plain Dell Cott., East Tisted, Alton, Hants.

Kad nesusitrūkdytų 1954 metais žurnalų bei laikraščių gavimas, maloniai prašau pratęsti bei naujai užsisakyti šiuos žurnalus bei laikraščius:

Žurnalas „Karys" metams 30 šil.
" „Pelėda" „ 30 šil.
„ „Liet. Dienos" „ 30 šil.
Sav. laikr. „Nepr. Lietuva „ 46šil
„ „ „Laisv. Liet." „ 37 šil.

Be to, galima gauti žurnalo „Karys" visą komplektą bei pavienius numerius 1953 metų. Taip pat įvairių knygų, kaip „Angliakasių atsiminimai" ir kitų.

Užsakymus siųsti sekančiai:
A. GERDŽIŪNAS,
6, Beechey Str.,
Oldham, Lancs. 4.

Reikalinga vedusi pora. Vyras galėtų dirbti fabrike, o žmona namų ruošos darbą. Už tai siūlomas dalinai baldais apstatytas namas.

Rašyti: „E. L." Redakcijai (Nr. 1954), 43, Holland Park, London W. 11.

LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ LONDONE KALĖDOMS SIŪLO:

1.	Kopūstų statinę 56 sv. su pristatymu	37/0
2.	5 lit. agurkų dėžė	15/0
3.	Agurkų dėžutė 1 lit.	2/9
4.	Kopūstų dėžutė 1 lit.	2/6
5.	Belgiška salami 1 sv.	8/0
6.	Vokiška salami 1 sv.	8/0
7.	Lenkiška dešra 1 sv.	7/0
8.	Virimui dešra 1 sv.	6/0
9.	Virimui dešra 1 sv.	4/6
10.	Frankfurter dešrel. dež. 1 sv.	5/6
11.	Lenkiška kiauliena dežutė	4/6
12.	Daniška kiauliena dežutė	3/6
13.	Džiovinti grybai 1 uncija	1/6
14.	Aguonos 1 sv.	2/6
15.	Pipirai arba lapeliai 1 uncija	0/6
16.	Rūkytas bekonas 1 sv.	4/6

Užsakymus siųsti:
Baltic stores, 421, Hackney Rd., London, E. 2.

Persiuntimo išlaidoms prašau pridėti 2/0.

Europos LIETUVIS
(Buvęs „Brittanijos Lietuvis")

THE LITHUANIAN WEEKLY
Leidžia — DBLS Centro Valdyba su Europos Lietuvių Bendruomenėmis, kurias atstovauja: Pr. Zundė — Vokietija, J. Masiulis — Prancūzija, J. Dėdinas — Belgija, A. Paulaitis — Šveicarija, J. Lingis—Švedija, Kun. V. Balčiūnas — Italija, A. Galkus — Olandija, A. Bričkus — Danija ir A. Glionertas — Austrija.

Red. Br. Daunoras. Redakcijos ir Administracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11 Telf. PARk 9699.
Redakcija raštus taiso ir trumpina savo nuožiūra.
Prenumeratos kaina: metams — 35 šl. 6 mėn. — 20 šl. 3 mėn. — 12 šl.
Užsienyje metams — 6 doleriai.
Skelbimai: spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šl.
Adreso pakeitimas — 1 šl. Paskiras numeris — 1 šl.
Spausdina NIDOS spaustuvė, 3, Southern Row, W.10.
Printed by NIDA Press, 3 Southern Row, London, W.10.